

klasse

Maandblad voor onderwijs in Vlaanderen

— Aso top, bso flop? —

"Studiekeuze is een statussymbool"

Kies de **leraar**
van het jaar

**Tot 62
voor de klas?**

**"Niemand bekommert zich
om oudere leraren"**

ADVERTENTIE

INHOUD

TOT 62 VOOR DE KLAS?

Planlast verkort
onderwijs carrière
» **pagina 8**

STUDIE ALS STATUS

“Ouders willen het beste
voor hun kind”
» **pagina 28**

GEZOCHT: LERAAR VAN HET JAAR (M)

Nomineer je collega
» **pagina 32**

Zeker doen

50 Kunsttriennale Beaufort04
Win 50 dagexcursies.

Reportages & Interviews

- 22 **Lesgeven in het volwassenenonderwijs**
“Hier heb je geen schoolgevoel”
- 26 **Leraar Yves heeft dyslexie**
“Ik kan niet schrijven, maar het wel héél goed uitleggen”
- 40 **Wiskunde in het vijfde, Engels in het zesde**
Het Leonardo Lyceum geeft onderwijs op maat van elke leerling.

Zoals elke maand

- 4 **Reacties**
- 7 **Afgevraagd** Moeten ze ‘u’ zeggen?
- 16 **Nieuws** Design in de houtklas
- 21 **Tweestrijd** B-attest afschaffen?
- 33 **Start to teach** Pieter heeft Tourette
- 37 **Op de hiel van** Marc, conciërge
- 38 **Scholen van morgen** De brede school
- 43 **Eerste hulp** Toetsen inkijken: mag dat?
- 45 **Lerarenkaart** 100 jaar Louis Paul Boon
- 51 **Klassetips**
- 65 **Kruiswoordraadsel**
- 66 **Het laatste woord** Metamorfose

Survival op school

Goed nieuws: we leven gemiddeld zestien jaar langer dan in de zogeheten idyllische jaren zestig. Dat we langer kunnen en moeten werken, wordt stilaan voor iedereen duidelijk. Al vindt elke beroepscategorie wel een reden om de uitzondering te zijn. Klasse publiceert in dit nummer de resultaten van een grootschalig onderzoek bij leraren net voor en na hun pensioen.

Ik leer er twee nieuwe begrippen: "The survival of the healthiest" en "The survival of the happiest". Het komt erop neer dat wie uiteindelijk nog wil en blijft werken bij de gezondste en gelukkigste leraren hoort. De anderen hebben al eerder afgehaakt. Waarom zou een leraar langer willen werken? Niet om meer te verdienen. Daarvoor is het verschil blijkbaar te klein en de grote meerderheid van de leraren is heel tevreden over zijn job, loon en vakantieregeling. Deeltijds werken? Wie daarvan gebruikt maakt, blijft niet langer. Blijft er over: investeren in de gezondheid en het geluk van de leraren die nog op school zijn. Stemen rugklachten tijdig opsporen en verhelpen. Mensen die het moeilijk

hebben niet aan hun lot overlaten maar goed begeleiden. Dat doen we in onderwijs minder goed dan in andere beroepen. Supervisie, coaching, psychologische begeleiding ... veel leraren hebben daar nog nooit de voordelen van mogen proeven. Een dagje teambuilding zal daar niets aan veranderen. Halveer het aantal zinloze vergaderingen en overbodig papierwerk.

Wat zijn de vier eigenschappen van 'een gelukkige school'? Je mag er als leraar zijn wie je bent (respect en diversiteit), je mag er worden wie je wil worden (vorming en groei), je mag er samenwerken met anderen (teams en coaching) en je hebt het gevoel dat je werk bijdraagt tot een groter zinvol geheel (visie, missie, cultuur en verbondenheid). Als je in zo'n school mag werken, ben je gelukkiger en maak je meer kans om deel uit te maken van de steeds groter wordende groep 'happy survivors'. Die ervaren de school minder als een kolkende paintbalexpeditie dan als een eiland waar naast avontuur ook plaats is voor een kampvuur waar je niet zomaar wordt weggestemd.

Leo Bormans
Hoofdredacteur Klasse
leo.bormans@klasse.be

INCLUSIE (1)

Tof, een artikel over inclusie, denk ik als het plasticje rond Klasse 222 verwijderd. Net op het moment dat 'Ouders voor inclusie' op Facebook een poll lanceren om hun vraag te steunen, en als mama van twee zonen met gon-begeleiding moet ik het idee toch genegen zijn? Ik ben echter al 17 jaar leraar in het buitengewoon onderwijs en merk dat inclusie maar mooi is als het welbevinden, de noden en de wensen van het kind centraal staan. Laat ons vooral, gewoon en buitengewoon onderwijs, af en toe bij elkaar binnen stappen. Dan leren we enorm veel van elkaar.
Sandra Van Heffen

INCLUSIE (2)

Ik ben ontgoocheld over uw editoriaal 'Buitengewoon onderwijs'. Het opent door de focus op de leraar te leggen in plaats van op de leerling met zijn beperkingen en mogelijkheden. De betreffende leraren doen formidabel werk, zonder twijfel, maar *first things first* ... eerst de leerling. Daarna meldt u dat 50.000

kinderen in het buitengewoon onderwijs zitten. U zegt niet dat dit te veel is of dat Vlaanderen daardoor internationaal zeer slecht scoort. Evenmin zegt u, allerbelangrijkst, dat de meeste van deze kinderen daardoor op een segregierend spoor vertrekken en velen de aansluiting met de samenleving verliezen. U zegt ook niet dat het buitengewoon onderwijs volgens het VN-verdrag, dat wettelijk afdwingbare rechten geeft en

leraar in het gewoon onderwijs. Door geen heldere keuze uit te spreken neemt u een onaanvaardbare stelling in. De belangen van leraren eerst, dan de draagkracht van de school ... maar geen nood, we zien jullie graag, lieve leraren en leerlingen van het buitengewoon onderwijs. *Luc Zelderloo, Europese koepel van onderwijsvoorzieningen voor personen met een handicap, Brussel*

omdat we op een meer constructieve en doordachte wijze met deze 'moeilijke gasten' te werk gaan en ook zeer veel kunnen leren en aanpassen. Spijtig genoeg worden financiële kranen dichtgedraaid. Is dat wel in het voordeel van onze kinderen? Het is toch onze taak en plicht om de beste manieren en methoden te zoeken om deze kinderen op een correcte manier op te vangen? Hopelijk moeten we in de toekomst niet te veel deuren sluiten en terugvallen op de vroegere aanpak. *Edwin Peeters, directeur bubao Den Anker, Mechelen*

de vrouwelijke leerlingen dan zo gedemotiveerd, dat ze zelfs niet meer willen studeren voor leraar. Want ondanks de vele inspanningen, is er dan een zeer grote kans dat ze de job niet krijgen waar ze zich met hart en ziel voor zouden inzetten. Ze missen immers enkele centimeters tussen hun benen. Gevolg: meer mannen voor de klas. Probleem opgelost. *Lindsey Bauwens*

“De neutrale leraar zedenleer kan best over morele dilemma’s praten”

niet enkel een uitgangspunt is, sterk zal moeten krimpen. U maakt niet duidelijk dat het recht op inclusief onderwijs van het kind voorgaat op een subjectief construct als draagkracht. Daarna ridiculiseert u het debat door te wijzen op wat het buitengewoon onderwijs te bieden heeft aan de

INCLUSIE (3)

De lovende woorden over buitengewoon onderwijs doen deugd en zijn alleen maar een stimulans om met nog meer inzet en motivatie aan het werk te gaan. Het stijgende aantal leerlingen in het buitengewoon onderwijs is een feit. Misschien

GEZOCHT: MAN VOOR DE KLAS

‘Men’ wil meer mannen voor de klas? Als geslacht primeert boven de kwaliteit van de leraar, dan ken ik een goeie oplossing. Als we toch zo seksistisch bezig zijn, dan spenderen we het prijzengeld het best volgens het ‘gewenste’ rollenpatroon. Voor 250 euro wil ik gerust een hele dag opofferen van lesvoorbereidingen maken en verbeteren, nieuwe werkvormen uitdokteren, of de klas gezellig aankleden. Dan zal ik - zoals het blijkbaar hoort voor een vrouw - die 250 euro spenderen aan een rok, nieuwe pumps en een prachtig truitje. Uiteraard houd ik wat over om cupcakes te bakken voor mijn collega's, kwestie van het rollenpatroon van 50 jaar terug vooral niet in het gedrang te brengen. De volgende dag zal ik dan aan mijn leerlingen vertellen dat alles wat ze ooit bij mij hebben geleerd over emancipatie en gelijke rechten voor mannen en vrouwen en het streven naar dromen waarmaken compleet de vuilnisbak in mogen kieperen. Misschien zijn

NEUTRALE ZEDENLEER

Als ex-leraar niet-confessionele zedenleer en kandidaat-inspecteur wil ik reageren op wat Maxime De Winne in Klasse 222 poneert. Als leraar gaf ik niet-confessionele zedenleer, in het kader van de toenmalige neutraliteit. Op geen enkel moment werd ik gehinderd in het duidelijk maken van mijn eigen opinies, zij het dat het ‘met de nodige omzichtigheid’ moest gebeuren. Bedoeling was om de leerlingen zelf aan het denken te zetten en hen bij te staan in het vormen van een eigen opinie. Daartoe werd geregeld een ‘provocerend’ idee geopperd, waaronder ook mijn eigen ideeën. De bedoeling was nooit de leerling van het eigen gelijk te overtuigen. Dit is blijkbaar veranderd met de ‘erkenning van de vrijzinnige gemeenschap’, waardoor de cursus zedenleer zichzelf als een alternatief geloof profileert, dus een andere ‘waarheid’ en als dusdanig kan optreden. De neutrale leraar zedenleer kon vroeger best over morele dilemma’s praten, je hoefde daarom geen relletjes uit te lokken. En jongeren hoeven hun levensbeschouwing niet achter zich te laten om in dialoog te gaan. Als dit zo was, waar is dan de waarde van de dialoog?

Hoofdredacteur Leo Bormans verlaat Klasse

Onze hoofdredacteur verlaat Klasse. Hij gaat voor een nieuw (internationaal) engagement. Leo Bormans startte Klasse 22 jaar geleden en is er sindsdien onafgebroken hoofdredacteur van. De redactie bedankt hem voor zijn stimulerende inzet, begrijpt zijn beslissing en is blij dat hij ondertussen ook een stevige organisatie heeft opgebouwd die garant kan staan voor continuïteit en permanente vernieuwing. Tot 1 juli neemt hij de lopende zaken waar. Vanaf 1 september gaat er een nieuwe hoofdredacteur aan de slag. Daarvoor plaatst de Vlaamse Overheid een vacature. Die vind je op www.klasse.be/vacature.

We moeten vandaag, misschien meer dan ooit, bereid zijn naar elkaar te luisteren, in eerbied voor de opinie van de ander en met behoud van de eigen principes.

Luc Bentein, Bredene

BANG VOOR DE ZWARTE SCHOOL? (1)

Wij zetten vorig jaar met enkele ouders de stap naar een 'zwarte' school. Vol overtuiging en geloof in de goede afloop zijn onze kinderen op 1 september gestart. We worden nu dagelijks geconfronteerd met gelukkige kinderen, supergemotiveerde leraren, originele activiteiten en bovenal een goede buurtschool. Twijfel niet en ga ervoor. Ik ben ervan overtuigd dat onze school voor onze kinderen een van de mooiste 'leerscholen' zal zijn. *Mama Isabelle, Victor Carpentier school, Gent via www.klasse.be/leraren*

BANG VOOR DE ZWARTE SCHOOL? (2)

Ik geef zelf les in een 100 procent 'zwarte' school in Brussel, maar koos voor mijn kinderen een school in onze buurt. Bij de drie oudste was dat een gewone situatie, af en toe een anderstalig kindje. Maar de jongste was vorig jaar de enige jongen die Nederlands praatte in zijn klasje. Mijn zoon zit nu in de derde kleuterklas en ik maak me soms zorgen, maar dan vooral over de taal. Als (bijna) alleen hij goed Nederlands spreekt in zijn klas, gaat zijn taal dan niet achteruit? Als hij van school komt, spreekt hij vaak een vreemd soort Nederlands. Gelukkig gaat dat

steeds over. Ook speelt hij wildere spelletjes met zijn klasvriendjes, met veel minder fantasie en taal dan hij gewoon is in zijn spel met zussen of neefjes.

Naam en adres gekend bij de redactie

UITGESLAPEN

In 'School start te vroeg' (Klasse 222) schrijven jullie dat school eigenlijk later zou moeten beginnen omdat Vlaamse jongeren slaperig in de klas zitten. In ware pampersstijl melden jullie dat ze daar weinig kunnen aan doen, want 'adolescenten blijken van nature hun slaapritme te verlaten'. Ik viel bijna achterover van zoveel naïviteit. Mochten die kids eens wat meer aangespoord worden door hun ouders om 's avonds niet tot een flink stuk in de nacht te liggen chatten, sms'en, facebooken en twitteren, dan zouden die arme schaapjes wat opgewekter in de klas zitten. Graag een wat realistischer kijk op de dingen, als het even kan? *Yves Beaumont, Oostende*

FAALANGST (1)

Jammer genoeg blijft het onderwijs gericht op presteren. Alle kinderen moeten op hetzelfde moment hetzelfde kunnen. Ze worden vergeleken met elkaar. Ze worden vergeleken met een gemiddelde, met het klasprofiel. In het basisonderwijs zitten alle kinderen van alle capaciteiten door elkaar: kinderen die later doorstromen naar 1B moeten hetzelfde kunnen als kinderen die Latijn gaan volgen. Dat is vandaag helemaal niet meer eerlijk. Mogen de kinderen niet elk in hun tempo evolueren en volgens

hun eigen kunnen beoordeeld worden? Vergelijk de prestaties van de kinderen niet onderling, maar met hun eigen prestaties! Pas dan zullen we kinderen met minder faalangst hebben. De ene leerling kan immers onder het gemiddelde scoren, maar enorm zijn best doen, terwijl een andere leerling boven het gemiddelde scoort, maar eigenlijk onder zijn kunnen heeft gepresteerd.

Sofie Baert, via www.klasse.be/leraren

FAALANGST (2)

Ik geef al jaren muziek in het secundair onderwijs en AMV en samenzang in de kunstacademie. Zingen is een zeer belangrijk onderdeel van de les, maar ik weet dat je je dan heel kwetsbaar opstelt, want er is geen muur

tussen jou en je publiek. Je kan een kind echt kraken. Daarom: wie graag wil, mag van mij vooraan komen zingen. Maar de meeste leerlingen zijn dolgelukkig als ze op hun plaats mogen blijven zitten of in groep mogen zingen. De leerlingen weten ook dat ik punten niet belangrijk vind, maar dat ik hun inzet beloon. Zo kreeg een klas vijf op vijf voor zingen omdat ze er allemaal enthousiast aan meededen. Voor punten of niet voor punten, meedoen is de boodschap. Ik zeg leerlingen ook steeds voor elke examenperiode dat goede punten hebben leuk is maar dat er niet veel speciaals aan is als je de gave hebt om goed te kunnen leren. Ik heb vaak (meer) respect voor leerlingen die keihard gewerkt hebben en toch minder punten halen. Ouders vragen mij ook vaak waar hun kind staat ten opzichte van het gemiddelde. Ik kan daar niet op antwoorden want ik reken dat niet uit. *Marleen, via www.klasse.be/leraren*

RECHTZETTING

Ere wie ere toekomt: de foto van Stefan Perceval in het laatste nummer van Klasse is van Jens Mollenvanger en niet van Joris Casaer, zoals verkeerd bij het artikel werd vermeld.

Word fan van Klasse op Facebook

Wil je op de hoogte blijven van het laatste nieuws over onderwijs en andere leuke aankondigingen? Kom het als eerste te weten op www.facebook.com/klasse.

Wil je reageren op een artikel in Klasse? Dat kan, via e-mail naar redactie.leraren@klasse.be of op www.klasse.be/leraren. Vermeld altijd je naam en adres, ook als je je reactie liever anoniem ziet verschijnen. De redactie heeft het recht brieven in te korten en te redigeren.

AFGEVRAAGD

Mogen leerlingen 'u' aanspreken met de voornaam?

In de school waar Tim Lenssens lesgeeft, spreken de leerlingen hun leraren aan met 'mijnheer' of 'mevrouw', gevolgd door de familienaam. Maar 'mijnheer Lenssens' wil liever gewoon 'Tim' genoemd worden, zowel in als buiten de klas. Verlaagt dat de drempel? Of ondermijnt het je gezag? En waar is het respect naartoe?

→ Ik vind het ongepast als leraren toelaten dat hun leerlingen hen aanspreken met de voornaam. Een klas is geen café of scoutslokaal. **Om de klas in de hand te houden, is er een gezonde afstand nodig tussen leraar en leerling.** Wanneer je jezelf op gelijke hoogte zet met je leerlingen, dan lukt dat niet. (Belinda V.)

→ Bij ons wordt iedereen steeds met de voornaam aangesproken, ook de directie. De ouders worden daarover bij de inschrijving ingelicht. Het is de normaalste zaak van de wereld. **De voornaam gebruiken, verlaagt de drempel.** En er is steeds respect. (Patrick D.)

→ Mijn leerlingen spreken mij aan met mijn voornaam. Ik vind dat persoonlijker. **Beleefdheid hoeft niet per se gekoppeld te zijn aan een aanspreking.** Leerlingen hebben ook respect voor mij. Dat verdien je niet enkel door afstand te bewaren. Wel door zelf respectvol om te gaan met tieners. (Christel)

→ Sommigen denken dat formele afstand de band tussen leraar en leerlingen hypothekeert. Dat klopt niet,

integendeel. Leerlingen willen gewoon duidelijkheid: jij bent de leraar. **Ook als je op 'u' en 'mijnheer' hamert, kan je nog perfect met je klas op café gaan.** (Jan T.)

→ Ik vind het niet meer dan normaal dat leerlingen me aanspreken met 'juf'. **Vaak ondermijnen ouders het gezag van de leraren,** dat zou enkel vergemakkelijkt worden wanneer we elkaar met de voornaam gaan aanspreken. Ook later zullen deze kinderen moeten omgaan met hun baas. Als ze tijdig leren dat er een zekere hiërarchie bestaat in de maatschappij en die ook leren respecteren, zal dat een meerwaarde betekenen. (Anouk M.)

→ Mij valt op dat in scholen waar een directie haar leraren verplicht aangesproken te worden door mevrouw/meneer + familienaam, **die directie ook veel verder van haar/zijn team staat.** (Marijke V.)

→ **Wij spreken onze leerlingen toch ook niet aan met 'kindje'?** Elk gezichtje heeft een naam, bij ons op school gebruiken we die ook effectief in plaats van het vakjesdenken gebaseerd op status en onderlinge machtsverhoudingen. Ik denk dat we pas dan kunnen spreken van 'onderling respect' als basis van een 'democratische samenleving'. (Lieve V.)

Wil je zelf nog reageren op deze meningen? Dat kan. Discussieer mee op www.klasse.be/leraren. En antwoord meteen op de nieuwe vraag van de maand: "Van schooletentje tot opendeur: lust of last?"

Jef (64) wil graag nog drie jaar lesgeven

Bertin (57) kijkt uit naar zijn pensioen

Marleen (56) zag de drukte niet meer zitten

Tot 62 voor de klas?

— Uitstapmotieven van oudere leraren onderzocht —

- » Leraren stoppen gemiddeld al op 57 jaar en 2 maanden met werken.
- » Planlast, stress en gezondheidsklachten verkorten onderwijscarrière.
- » Meer gezondheidspreventie en jobdifferentiatie kunnen de anciens langer aan boord houden.

62

Het pensioendebat verhit de gemoederen, ook in de Vlaamse lerarenkamers. Nu de federale overheid de pensioenleeftijd optrekt naar 62 jaar, staat ook de leeftijd waarop Vlaamse leraren de schoolpoort definitief achter zich dicht kunnen trekken ter discussie. Leraren stoppen immers niet enkel vroeger met werken dan andere beroepen, ze doen het ook gemiddeld twee jaar eerder dan ze zelf willen, zo blijkt uit onderzoek van de Vrije Universiteit Brussel en de Universiteit Antwerpen.

Voor dit onderzoek bevroegden professor Mark Elchardus (VUB) en Dimokritos Kavadias (UA) afgelopen jaar 3142 leraren tussen 45 en 65 jaar. 60 procent van hen was nog aan het werk toen het onderzoek plaatsvond, de resterende 40 procent zat in het systeem van 'terbeschikkingstelling voorafgaand aan het rustpensioen' (TBS) of was al met pensioen. De onderzoekers vergeleken hun antwoorden ook met eindloopbaanonderzoek uit 2003 en gezondheidsenquêtes van 1997, 2001 en 2004.

Waarom stoppen oudere leraren vroeger met werken? De meest opvallende conclusies op een rij.

1 Oudere leraren zijn tevreden over hun job, maar kijken op tegen onderwijsvernieuwingen

In het algemeen zijn oudere leraren gelukkig. Ze voelen zich **persoonlijk betrokken** bij het werk en zijn vooral tevreden over de werkzekerheid die de job hen biedt, de vakantieregeling, de woon-werkreistijd en het loon. Minder tevreden zijn ze over de **werkdruk** door niet-lesgebonden activiteiten (zoals vergaderingen, administratie ...) en de vele onderwijsvernieuwingen (nieuwe handboeken, methodieken, structuren ...). Kleuteronderwijzers zijn het meest ontevreden over de klasgrootte en de fysieke werkomstandigheden.

Mark Elchardus: "Oudere leraren zijn tevreden over heel veel aspecten van hun beroep. Maar met vernieuwingen en niet-lesgebonden werkdruk kunnen ze moeilijk om. Je elke keer aanpassen vraagt energie. Bovendien weten leraren niet altijd goed wat van hen verwacht wordt. **Ze hebben veel vragen over hun arbeidsomstandigheden en vervloeken de planlast.** Dit is niet enkel een klacht bij oudere leraren, ook de jongere hebben er last van (zie kaderstuk op pagina 12, *nvdr*)."

➤ Uit: 'Oorzaken en motieven van de vroegtijdige uittrede van leraars' (M. Elchardus, VUB en D. Kavadias, UA)
Download het volledige onderzoek hier: www.vub.ac.be/SOCI/elk/Eindrapport_Eindloopbaan_Leerkrachten.pdf

	WANNEER WILLEN LERAREN STOPPEN?	WANNEER STOPPEN ZE EFFECTIEF?
Kleuteronderwijs	57,8	56,3
Lager onderwijs	59,3	57,0
Secundair onderwijs	60,0	57,5
Dko en CVO	61,0	58,5
Gemiddeld	59,8	57,2

2 Leraren hebben vaker last van stress, burn-out, rug- en stemklachten dan andere beroepen

Onderwijs vreet aan de gezondheid van leraren. Zo heeft 30 procent van de leraren tussen 45 en 65 jaar **rugklachten**, 25 procent **stemproblemen** en 20 procent een chronische ziekte. Hun mentaal welbevinden wordt in grote mate bepaald door de relaties op het werk. Leraren die een slechte relatie hebben met hun directie, collega's of leerlingen of meer niet-lesgebonden werkdruk ervaren, vertonen meer **stress en burn-out**. Ze werken ook vaker deeltijds en zijn vlugger 'arbeidsmoe' dan hun mentaal en fysiek gezondere collega's.

Mark Elchardus: "Slechts 30 procent van de leraren is nog volledig gezond aan het einde van zijn loopbaan. Dat is vergelijkbaar met andere beroepen uit de sociale sector. Wie daar werkt, heeft vaker last van fysieke klachten. Bij leraren domineert het psychische ongemak, zoals stress en burn-out. De meeste van die klachten steken al de kop op vanaf 45 jaar en verdwijnen ook als sneeuw voor de zon zodra ze uit het beroep stappen. De rugklachten van kleuteronderwijzers zijn wel blijvend. Aangezien hun zieke en mentaal minder weerbare collega's vaak vroegtijdig uit het beroep stappen, blijft er op veel scholen een kern van 58-plussers over die mentaal en fysiek vaak gezonder zijn dan hun jongere collega's. Deze *survival of the happiest and healthiest* is vreemd genoeg een 'positief' gevolg van TBS."

3 Oudere leraren kijken uit naar hun pensioen

Senior leraren hebben een heel **positief beeld** van het pensioen. Gemiddeld willen ze dan ook al op 59 jaar en acht maanden stoppen met werken. De meesten stoppen echter al twee jaar vroeger: op 57,2. Vrouwen willen vroeger stoppen dan mannen, kleuteronderwijzers vroeger dan leraren uit het CVO en dko. Ook leraren met een partner willen vroeger met pensioen, net als leraren die ontevreden zijn over de niet-lesgebonden activiteiten of meer werkdruk, gezondheidsklachten of stress ervaren. Die laatste blijken ook vaker **TBS als uittredekanaal** te gebruiken.

Mark Elchardus: "Leraren willen niet alleen vroeger stoppen dan andere hooggeschoolde beroepen, ze stoppen effectief meestal ook vroeger. Dat kleuteronderwijzers vroeger willen stoppen dan leraren uit het dko, heeft te maken met de aard van de job. Hoe jonger de leerlingen, hoe fysieker de job, hoe meer blijvende klachten, zoals rugproblemen. Kleuteronderwijzers zullen dan ook de grootste klappen krijgen als de leeftijd voor TBS wordt verlaagd. Deeltijds werk houdt oudere leraren ook niet langer aan de slag: zij die van deze comfortmaatregel genieten, willen vaak zelfs vroeger stoppen dan hun voltijdse collega's."

"Onderwijs moet anders gaan denken over carrières"

Hoe kunnen we de ancients op school houden? Daarover geven de onderzoekers deze vijf adviezen.

1 Pak de gezondheidsproblemen van senior leraren preventief aan

Mark Elchardus: "Niet alle chronische ziektes van leraren zijn te linken aan het lerarenberoep. Maar rug- en stemproblemen zijn dat wel. Daar kan je preventief tegen optreden, het liefst zo vroeg mogelijk. Ook psychische en mentale klachten moet je binnen het schoolbeleid een plaats geven. De meeste sociale beroepen zoals politieagenten of verplegers hebben regelmatige intervisiegesprekken bij een psycholoog. In het lerarenkorps is dat soort gesprekken voorlopig nog taboe. Wellicht is een groot deel van de jongeren die voor het lerarenberoep kiezen ook niet zo goed bestand tegen de stress van het beroep. Dat kan je met een betere screening sneller detecteren."

2 Verminder de planlast

Mark Elchardus: "Een opwaardering van de directeursfunctie kan leraren afschermen van te veel planlast en niet-lesgebonden werkdruk. Door duidelijke richtlijnen op te stellen over wat de inspectie en scholen verwachten van leraren, haal je ook al veel druk van de ketel."

3 Beloon langer werken financieel

Mark Elchardus: "30 procent van de 45-plussers zegt langer te willen werken dan tot zestig jaar als daar ook iets tegenover staat. Als je uitstappen financieel onaantrekkelijk maakt, zal dat ook meer leraren op school houden."

4 Geef oudere leraren een andere functie op school

Mark Elchardus: "Je beloont oudere leraren niet door ze op het einde van hun loopbaan te promoveren of buiten de klas te zetten. Het liefst geven ze gewoon les, zonder planlast en niet-lesgebonden werkdruk. Maar dan schuif je die taken ook door naar de jongere collega's, die zelf al erg belast zijn. Bovendien is

het aantal niet-lerarenjobs op school vandaag beperkt. Daarom moet de onderwijswereld anders gaan denken over carrières. Geef jongeren de kans om via andere wegen dan de lerarenopleiding in te stromen. En gebruik de competenties van oudere leraren in andere sectoren, of zet een beperkt aantal onder hen in als mentor voor de jonge collega's."

5 Pas het TBS-stelsel aan

Mark Elchardus: "TBS is ooit ingevoerd om jonge leraren in een periode van lerarenoverschot de kans te geven om in het beroep te stappen. Maar dit systeem van vervroegde uittrede is nu – gezien het verwachte lerarentekort – niet meer wenselijk en betaalbaar. De feitelijke pensioenleeftijd bleef maar dalen terwijl de levensverwachting steeg. De TBS-leeftijd verhogen wordt dan ook onvermijdelijk. Voor de 55-jarigen, die hun levensloop daarop hebben ingesteld, is dit het pijnlijkst. Een deel zal wellicht ziekteperioden opnemen om een verhoging van de TBS-leeftijd te ontlopen, maar niet iedereen. Een derde van de leraren zou zelfs langer blijven werken, een kwart weet het nog niet. Een overgangperiode lijkt dan ook aangewezen."

Planlast: "Een mysterieus beest"

Mark Elchardus: "De onvrede over planlast bij jonge én oudere leraren is heel groot. Dit gaat vaak gepaard met stressklachten of burn-out en beïnvloedt ook de wens van leraren om vroeger te stoppen. Daarom moet het beleid dit serieus nemen, ook al is niet altijd duidelijk wat precies de oorzaak is van dit 'mysterieuze beest'. We stellen vast dat er op schoolniveau veel actoren zijn die elkaar planlast bezorgen, of dat directies de inspectie of 'Brussel' inroepen als excuus voor de niet-lesgebonden werkdruk, terwijl die zelf geen extra werk vragen. Ook de toegenomen juridisering en het gevoel dat je je als leraar voortdurend moet verantwoorden, werkt planlast in de hand. Eerder onderzoek bij beginnende leraren toonde aan dat zij instromers nauwelijks over planlast klagen. Bij de 'ancients' op school lijkt het soms wel een bedrijfscultuur."

Jef Abbeel (64)

"De jonge collega's zijn mij nog niet beu"

Aan stoppen met lesgeven denkt Jef Abbeel nog lang niet. Integendeel. Normaal moet hij in 2013 met pensioen maar hij wil graag doorgaan tot 2015. *Healthy and happy.*

"Als we de pensioenen betaalbaar willen houden, zullen we allemaal langer moeten werken. Al begrijp ik de 55-plussers die afhaken wel, hoor. Voor de klas staan kan fysiek én mentaal zwaar zijn. Ik heb heel veel geluk met mijn leerlingen. Ze zijn zeer gemotiveerd. Ik geef geschiedenis en Latijn in het aso. Ik kan me voorstellen dat het veel lastiger is om gedreven te blijven als je les geeft aan 'moeilijkere' jongeren. Dat op onze school veel orde en tucht heerst, helpt ook. De ouders van onze leerlingen zijn bovendien heel betrokken. Ze volgen de schoolprestaties van hun kinderen op de voet."

"De directie vertrouwt mij en geeft mij veel ruimte. De meeste collega's zijn harde werkers die hun job graag doen. Dat helpt om zelf ook gemotiveerd te blijven. Ik schiet goed op met mijn collega's. Ze zijn mij nog niet beu. Ze vinden het zelfs positief dat ik langer aan de slag wil blijven. Ook de jongere collega's die hopen om over enkele jaren 'mijn' uren te krijgen. Maar ze moeten niet vrezen. Ik ben niet van plan om tot mijn zeventigste te blijven (lacht)."

"Ik laat mijn schoolwerk nooit lang liggen. Een overhoring krijgen mijn leerlingen altijd de dag erna al terug. Als ik thuiskom, ga ik meteen aan de slag. Mijn werk spreiden helpt mij om stress te vermijden. Daarom werk ik veel in het weekend en in de vakanties. Daardoor heb ik op gewone schooldagen tijd voor mijn hobby's. Ik heb ook geluk dat mijn vrouw, die ook les geeft, de meeste huishoudelijke taken voor zich neemt."

"Een goede gezondheid is noodzakelijk om het vol te houden. Daarom sport ik bijna dagelijks. Het helpt me om me goed in mijn vel te voelen. Vroeger deed ik aan hardlopen. Nu fiets ik. Ik kom dagelijks met de koersfiets naar school. In de middagpauzes geef ik looptraining aan een groep leerlingen of ga ik fietsen. Na zo'n ritje kan ik er weer helemaal tegenaan. Ziek ben ik zelden. Bij koud weer moet ik wel oppassen voor mijn stem. Twee jaar geleden was ik ze een tijdje kwijt. Een ramp!"

"Het enige waar ik me aan erger in mijn job, is de toegenomen planlast. Voor sommige leraren is het zelfs een reden om de schoolpoort definitief achter zich dicht te trekken. Lesgeven vinden de meesten heerlijk, maar de vele vergaderingen en de papierwinkel is er voor velen te veel aan. Ik zie er ook soms tegen op, maar het weegt niet op tegen het plezier dat ik nog elke dag aan mijn job beleef."

Bertin Sanders (57)

"Nu raakt mijn batterij wel leeg"

"Een schoolteam bestaat het best uit een mix van jonge starters en meer ervaren krachten", vindt Bertin Sanders. "Maar blijkbaar zijn de overheid en directies ons liever kwijt dan rijk."

"Op vraag van de directie schakelde ik vier jaar geleden over op halftijds lesgeven en halftijds leerlingenbegeleiding. Een hele uitdaging. Als je wat ouder bent, is het niet evident om je nog op te laden voor een totaal andere opdracht. Maar ik ging ervoor. Ik volgde in mijn vrije tijd zelfs vrijwillig een postgraduaat leerlingenbegeleiding. Van burn-out was nog geen sprake. Groot was mijn ontgoocheling toen ik bij het begin van de zomervakantie te horen kreeg dat ik opnieuw voltijds les moest geven. Volgens de directie waren er te weinig nieuwe leerlingen om mij nog als leerlingenbegeleider te laten werken. We hebben daarover samen met de vakbond gediscussieerd. Sindsdien heeft mijn gedrevenheid een flinke knauw gekregen."

"Directies zijn veel te weinig bezig met personeelsbeleid. Ze hebben er geen tijd voor en zijn er ook niet voor opgeleid. Ze beseffen vaak onvoldoende hoe kwetsbaar oudere leraren zijn, zeker als ze zelf een pak jonger zijn. Je klas in de hand houden, is moeilijker als je wat ouder bent. Bovendien zijn de leerlingen veel mondiger dan vroeger. Ook het takenpakket van een leraar en de planlast zijn enorm toegenomen."

"De overheid bekommert zich ook veel te weinig om oudere leraren. Er gaat vooral aandacht naar de jongeren. Ook in mijn school, waar de mentoren behouden werden. Beginnende leraren zijn steeds assertiever en kieskeuriger. In tegenstelling tot mijn generatie, durven ze hun eisen te stellen. Als een opdracht hen niet zint, zoeken ze elders een job. Door het nijpende lerarentekort kunnen ze zich dat ook permitteren. Wie vijftig is, kan nergens anders zijn geluk beproeven. Nochtans bestaat een team het best uit een evenwichtige mix van jonge en oudere leraren. Vanuit hun ervaring kunnen de oudere leraren de starters heel wat goede raad geven. Omgekeerd kunnen de oudere leraren ook heel wat opsteken van de jongeren over nieuwe manieren van lesgeven."

"Ik begrijp dat iedereen langer moet werken. Maar sommige oudere leraren zijn gewoon op. Ik had gehoopt om volgend schooljaar halftijds met pensioen of met TBS te kunnen gaan. Maar dat zal niet meer gaan, vrees ik. Het is al de tweede keer dat ik net voor ik kan uitstappen het deksel op de neus krijg. Als ik op voorhand had geweten dat ik tot 62 zou moeten werken, had ik mijn inspanningen meer gedoseerd. Ik heb me altijd volledig gegeven maar nu raakt mijn batterij stilaan echt wel leeg. Ik vrees dat meer en meer leraren zich zullen ziek melden als het echt niet meer gaat. Dan verschuiven we enkel het probleem."

Marleen Dyserinck (56)

"Ik ben geen supervrouw"

Na lang twijfelen trok kleuterjuf Marleen Dyserinck eind vorig schooljaar de schoolpoort achter zich dicht. "Ik zag de drukte en het lawaai niet meer zitten."

"Ik heb altijd veel kleuters gehad. In mijn beginjaren had ik er eens 35 onder mijn hoede. Naarmate ik ouder werd, vond ik die drukte steeds vermoeiender. Kinderen hebben ook minder geduld. Op het einde was ik na een schooldag vaak echt uitgeteld. Daarom werkte ik ook al enkele jaren deeltijds, eerste vier vijfde en op het einde halftijds. Om tot op het einde voltijs in het kleuteronderwijs te staan, moet je een supermens zijn."

"In het begin van mijn loopbaan stond ik in de eerste kleuterklas. Die kinderen hebben nog veel hulp nodig. Toen mijn collega uit de derde kleuterklas met pensioen ging, vroeg de directeur of ik haar klas wilde overnemen. Daar kunnen de kinderen al zelfstandiger werken maar is de planlast groter. Je moet meedoen aan het multidisciplinair overleg, testen zoals de toeters afnemen, een uitgebreid kindvolgsysteem bijhouden, opdrachten uitwerken voor kinderen die in het zorggroepje zitten ..."

"Het onderhoud van de klaswebsite was voor mij een hele opdracht. Als je niet bent opgegroeid met computers, is dat niet evident. Ik had het gevoel dat het niet meer stopte. Door het vele niet-lesgebonden werk, kon ik minder bezig zijn met de dingen waarvoor ik ooit kleuterjuf was geworden: knutselwerkjes uitdenken, toneeltjes verzinnen ... Ik had ook steeds meer last van mijn rug. Als kleuterjuf moet je je

veel bukken en kinderen optillen. In drukke periodes met veel stress had ik er nog meer last van."

"Toch twijfelde ik tot op het laatste moment of ik de stap zou zetten. Ik voelde mij zeker niet uitgeblust en vond me eigenlijk nog te jong om te stoppen met werken. Als je niet meer werkt, tel je niet meer mee in de maatschappij, dacht ik. Ik heb mijn mening moeten herzien. Nu maak ik me op een andere manier nuttig. Ik zorg bijvoorbeeld geregeld voor de kinderen van mijn oudste dochter en help mijn jongste bij de verbouwingen van haar huis. Ik heb ook meer tijd voor hobby's en vrienden die ik uit het oog verloren was."

"Ook het financiële plaatje speelt mee. Ik verdien nu nauwelijks minder dan toen ik nog werkte. Het verschil kon mij niet motiveren om te blijven werken. Ik heb geen spijt van mijn beslissing om vervroegd te stoppen, al mis ik mijn kleuters soms wel. Zeker met kerst, carnaval ... In de kleuterklas beleef je dat veel intenser. In die periodes spring ik dan nog eens binnen op de school om een handje toe te steken."

✕

Moeten we langer gaan werken?

De federale overheid – die bevoegd is voor de pensioenen – stemde op 28 december een wet waarmee ze de minimumleeftijd voor het pensioen optrekt van 60 naar 62 jaar. Vlaamse leraren kunnen enkele jaren voor hun pensioen uitstappen via een TBS: kleuteronderwijzers op hun 56ste, andere leraren op hun 58ste. Nu moet de Vlaamse overheid met een wachttuitkering twee tot vier jaar overbruggen tot de pensioengerechtigde leeftijd. In de toekomst komen daar twee extra jaren bij. Dat zou de Vlaamse overheid veel geld kosten. **Onderwijsminister Smet onderzoekt daarom momenteel de gevolgen van de pensioenhervorming voor de TBS.** Wat de Vlaamse overheid beslist, is bij het ter perse gaan van dit blad nog niet bekend.

Tegen 1 april – de volgende datum waarop leraren kunnen uitstappen – moet er duidelijkheid zijn voor wie dan van de uitstapregeling gebruik wil maken. Zodra er meer nieuws is, lees je dat op www.klasse.be/leraren en ond.vlaanderen.be. Of abonneer je op de elektronische nieuwsbrief Lerarendirect (leraren, via www.lerarendirect.be) of Schooldirect (directeurs, via www.schooldirect.be).

Ouders durven geen 'nee' te zeggen

Ruim 100.000 kinderen in Nederland gaan gebukt onder 'problematische verwenning'. Dat stelt pedagoog Willem De Jong in de Nederlandse krant nrc.next. "Hun ouders kunnen geen 'nee' zeggen, stellen geen grenzen en praten elk gedrag goed. Ze willen meer de vriend van hun kind zijn dan opvoeder."

Volgens De Jong lopen ouders blindelings achter hun kind aan. "Die ouders kweken egoïstische kinderen die niet over hun eigen gedrag kunnen nadenken en geen eigenwaarde hebben." Hij schat, na gesprekken met leraren, dat er gemiddeld één à twee problematisch verwennde kinderen per klas zitten. Het zijn volgens de Jong niet altijd de bergen speelgoed die het kind verwennen. Net zo vaak is het probleem emotionele verwenning, door ouders die nooit 'nee' durven te zeggen, geen grenzen stellen en elk gedrag vergoelijken. Als De Jong op scholen gaat vertellen over die 'problematische verwenning', knikken leraren instemmend, maar ze durven er ouders niet over aan te spreken. "Iedereen houdt zijn mond. Ouders dulden het niet als je iets over hun opvoedstijl zegt."

Inspectie polst naar welbevinden

Scholen die volgend schooljaar door de inspectie worden doorgelicht, krijgen nog tijdens dit schooljaar een onlinevragenlijst waarop leerlingen hun welbevinden en (on)tevredenheid over de school kunnen aangeven. Uit internationaal vergelijkend onderzoek blijkt namelijk dat het schoolse welbevinden van leerplichtige jongeren in Vlaanderen op een laag pitje staat.

Het Instituut Zusters Maricolen uit Maldegem heeft niet gewacht op dit initiatief. De leerlingen uit de eerste graad krijgen er al tien jaar lang elk jaar een enquête waarin de school hun welbevinden op de school en in de klasgroep peilt. De resultaten worden gepubliceerd op de website van de school en gecommuniceerd naar alle leerlingen en hun ouders via het elektronische leerplatform.

Klasse zoekt nieuwe hoofdredacteur

Vanaf 1 september wordt het project Klasse geleid door een nieuwe hoofdredacteur. Daarvoor schrijft de Vlaamse Overheid een open vacature uit. Wie zich daarvoor kandidaat wil stellen vindt alle informatie op www.klasse.be. De redactie kijkt uit naar een Mens met Klasse.

Luidruchtige leerlingen leren beter

Impulsieve leerlingen die er niet aan kunnen weerstaan om alles eruit te flappen in de klas, scoren beter op toetsen dan hun klasgenoten die zich gedragen en stil zijn.

Dat zegt een onderzoek van de Britse Durham Universiteit bij 12.000 leerlingen basisonderwijs. Het Centre for Evaluation and Monitoring (CEM) vergeleek toetsen wiskunde en Engels met gedragsrapporten van leerlingen.

"Ook al lijkt het misschien storend, antwoorden uitroepen helpt leerlingen duidelijk bij het leren", zegt co-auteur van het onderzoeksrapport Christine Merrell. Ze vraagt zich af hoe leraren het enthousiasme van luidruchtige leerlingen in goede banen kunnen leiden in plaats van het af te blokken. Merrell wil verder onderzoek voeren naar hoe je leerlingen kan aanmoedigen om 'luidruchtig' te zijn als deel van de les. Daarbij kijkt ze naar gedrag in settings waar van kinderen wordt verwacht dat ze participeren door te roepen, zoals bij een poppenkast.

2012 HET JAAR VAN DE MAN

School brouwt eigen bier

Kookles en een zelfgebrouwen schoolbier. Daarmee wil het Sint-Jozefsinstituut in Hamme meer mannen naar de school lokken.

647

leerlingen secundair onderwijs kregen vorig schooljaar huisonderwijs. Dat is een stijging met 22 procent in vergelijking met 2007-2008. Toen ging het om 504 leerlingen. Ook in het basisonderwijs steeg het aantal van 279 naar 294.

“Toen we de oproep rond het Jaar van de Man in Klasse lazen, hebben we meteen een werkgroepje opgericht”, zegt Joris Verbeke, leraar economie en informatica in de tweede en derde graad. “Als eerste initiatief hebben we een kookles gehouden voor alle mannen op school: tien op een totaal van vijftig vrouwen. Ook de gepensioneerde leraren en echtgenoten van onze vrouwelijke collega’s waren welkom. Het was de eerste keer dat we samen iets ondernamen, mannen onder elkaar. En dat merkte je meteen aan de gespreks-onderwerpen. Voor het schoolfeest willen we ons eigen schoolbier brouwen. Een lokmiddel waar de papa’s van onze leerlingen niet aan zullen weerstaan. Uiteraard helpt bier niet alleen om meer mannen in het onderwijs te krijgen. De beste ambassadeurs, dat zijn wij zelf. Ik ben ook in het onderwijs gestapt door de leraren die ik vroeger kreeg. Dat voorbeeld probeer ik nu ook te zijn voor mijn leerlingen.”

Meer onderwijsnieuws? Zet www.klasse.be/ leraren bij je favoriete bookmarks. Of schrijf je in voor de wekelijkse nieuwsbrief Lerarendirect via www.lerarendirect.be. Zo krijg je de belangrijkste info elke week in je mailbox.

Klasse riep 2012 uit tot ‘Het Jaar van de Man’. Elke maand zetten we hier één actie in de kijker om meer mannen in het onderwijs te krijgen. Doe je mee met je school? Klasse belooft tien projecten met elk 250 euro. Stuur je idee naar redactie.leraren@klasse.be (onderwerp ‘Jaar van de Man’).

1300 extra banen in het basisonderwijs

De Vlaamse regering heeft een nieuw omkaderingsdecreet goedgekeurd voor het basisonderwijs. Daardoor komen er vanaf volgend schooljaar 1300 voltijdse lerarenbanen bij, goed voor een investering van 52,7 miljoen euro. Met dit decreet wil onderwijsminister Pascal Smet tegemoetkomen aan de vraag naar kleinere klassen.

Het pakket lestijden van het basisonderwijs wordt gevoelig uitgebreid en anders verdeeld. Daardoor komt er in de kleuterklassen 8,8 procent omkadering bij. In de praktijk betekent dit dat kleuterscholen een leraar zullen kunnen inzetten gemiddeld per twintig leerlingen. Ook de lagere scholen zien hun omkadering met 1,7 procent stijgen.

Het nieuwe decreet integreert alle bestaande extra middelen (GOK, GOK+, Rand en Taal, lichamelijke opvoeding, instaplestijden) in één grote pot. Socioeconomische kenmerken van leerlingen (vergelijkbaar met GOK) worden goed voor 8,85 procent van de omkadering. Voordien was dat 6,5 procent. Er komt ook een nieuwe berekening van vestigingsplaatsen. Als een vestigingsplaats meer dan 1,5 kilometer in vogelvlucht verwijderd is van een school of een vestigingsplaats van dezelfde groep, dan telt ze voortaan apart.

Dankzij het decreet zullen 1867 van de 2225 Vlaamse basisscholen extra lestijden krijgen. 261 scholen winnen zelfs meer dan een voltijds equivalent. Voor 49 scholen verandert er niets. 309 scholen zullen enkele lestijden kwijtspelen, 19 scholen verliezen 1 voltijdse leraar. De scholen die verliezen, krijgen gedurende drie jaar het aantal lestijden wel in afnemende mate gecompenseerd, zegt minister Smet.

Voor de zomer moet het Vlaams parlement het nieuwe decreet goedkeuren. In maart krijgen alle basisscholen te horen of ze vanaf 1 september meer of minder lestijden krijgen. De berekening is uiteraard onder voorbehoud van schommelingen in leerlingenaantallen.

ZOGEZEGD

“In Bayern heißt das ‘Grüß Gott!’”

Rector Petra Seibert van de middelbare school St. Nikola in het Beierse Passau bant de woorden ‘Hallo’ en ‘Tschüss’ uit haar school. Ze vindt de verwelkomingen te Noord-Duits en onfatsoenlijk en eist dat haar leerlingen voortaan het traditionele ‘Grüß Gott’ zeggen bij een begroeting en ‘Auf Wiedersehen’ bij het afscheid, zodat ze later niet voor gek staan bij een sollicitatiegesprek. Het Beierse ministerie van Onderwijs steunt de maatregel, maar de leerlingen zien het nieuwe verbod niet zitten.

- 1 ‘Hoezo, Design?’ prikkelt de motivatie van leerlingen.
- 2 Leraar Marc Milissen: “Creativiteit is soms chaos”
- 3 Designer Roel Vandebeek: “We tonen vakmannen hier het hele productieproces”

© foto's: Joris Casier

Design in de houtklas

Hoe komt design tot stand? Dat tonen zes professionele ontwerpers in zes Limburgse scholen aan leerlingen uit het tso en bso. Onder impuls van Design Platform Limburg ontwerpen én maken de leerlingen er hun eigen meubel. “Zo leren we vakmannen in spe dat elk product wordt geboren uit een creatief idee”, zegt designer Roel Vandebeek.

“We wilden leerlingen door dit project meer betrekken bij de opdrachten die ze moeten maken in de praktijkklas. Dat waren vroeger vaak opgelegde oefeningen: allemaal dezelfde stoel, dezelfde tafel”, zegt Marc Milissen, leraar plastische opvoeding en bezieler van het project in campus de helix in Maaseik. “Samenwerken met designers geeft hen de kans om zelf ideeën aan te brengen. In het begin was dat soms moeilijk. Creativiteit is soms chaos, je moet buiten de lijntjes durven te kleuren. Dat is binnen een school met vaste regels niet altijd makkelijk. Nu ze zien hoe enthousiast de leerlingen reageren, zijn de collega's mee. De meeste meubels die je hier in de lerarenkamer ziet, zijn ontworpen én gemaakt door de leerlingen zelf. Al zouden ze in een showroom niet misstaan.”

Roel Vandebeek: “Als je aan leerlingen vraagt wat design is, stellen ze zich vaak strakke elitaire producten voor. Maar achter elk meubel dat ze maken gaat een designer schuil. We tonen vakmannen in spe hier het hele productieproces, van tekentafel tot constructie en keuze van materialen. Zo leren ze zelf probleemoplossend en creatief denken. Bagage waar elke werkgever op zit te wachten.”

Je kunt de resultaten van het project ‘Hoezo. Design?’ bekijken op een tentoonstelling in C-Mine in Genk, van 29 februari tot en met 13 mei 2012. Meer informatie vind je op p. 46 en op www.hoezodesign.be.

kort nieuws

- › Alle muziekacademies met een bestaande semulicentie kunnen vanaf dit schooljaar hun licentie uitbreiden. Daarmee krijgen ze toegang tot een **digitale partiturenbibliotheek** waar ze tienduizenden werken kunnen bekijken en downloaden. Zo hoeven ze de originele partituur, die tot tien keer duurder is, niet aan te kopen. Vraag nu je testaccount aan via marc@semu.be. Meer info op het nummer 03 296 33 67.
- › Ruim 800 leerlingen kregen in het voorbije schooljaar (2010-2011) tijdelijk onderwijs aan huis. Dat aantal stijgt, nu steeds meer ouders het systeem leren kennen. Al meer dan 300 ouders deden in het eerste trimester van dit schooljaar een aanvraag. Sinds dit schooljaar is elke school **verplicht om ouders te verwittigen zodra hun kind recht heeft op tijdelijk onderwijs aan huis**. Op www.ond.vlaanderen.be/toah vind je een overzicht met veel gestelde vragen, een folder voor ouders en de samenvatting daarvan in negen talen.
- › 60 procent van de scholen heeft geen zicht op de aanwezigheid van loden leidingen en/of onderdelen in de binneninstallatie voor drinkwatervoorziening. Dat blijkt uit een onderzoek bij de Vlaams-Brabantse basisscholen. Op www.lekkerfris.be vind je hulpmiddelen om **loden leidingen** op school te herkennen en tips voor het **onderhoud van drinkwaterfontein**tjes. Vragen stel je aan Liesbeth Lejon van het Vlaams Agentschap Zorg en Gezondheid via 016 66 63 60 of via liesbeth.lejon@wvg.vlaanderen.be.

Genderscheiding in Iraanse klassen

In Iran krijgen jongens en meisjes in de lagere school voortaan aparte schoolboeken.

Dat kondigde het ministerie van Onderwijs aan. Het plan past binnen het Iraanse onderwijssysteem, waarbij jongens en meisjes ook in aparte scholen les moeten krijgen. “Leraren, boeken en lesmethodes zullen worden aangepast, zodat de praktijk beter aansluit bij de scheiding van de seksen zoals wij die kennen”, zegt de minister van Onderwijs volgens het Iraanse persbureau Mehr. De gendersegregatie werd in Iran stapsgewijs ingevoerd na de islamitische revolutie in 1979.

Kristof (17): “Soms dacht ik aan opgeven”

Twinning maakt jongeren toleranter

Zeven jongeren uit het zesde jaar bso Verzorging en Centrale verwarming van het Lokerse KTA trokken vorig schooljaar met hun leraren een week naar Marokko om er te helpen in een klein schooltje aan de kust. Terwijl de jongens er een waterleiding legden, werkten de meisjes een filosofisch project uit voor de Marokkaanse kinderen.

“Ik wil leerlingen een bredere kijk op de wereld geven”, zegt Ann Beirnaert, leraar zedenleer in het KTA. “Hier op school is er een mix van allochtone en autochtone leerlingen. Dat gaat vaak goed, maar het zorgt ook soms voor problemen omdat ze elkaars leefwereld niet goed kennen.” In Marokko werden de jongeren geconfronteerd met een vreemde cultuur. “Een meisje vertelde mij dat zij een hoofddoek draagt omdat ze het mooi vindt. Ik wist niet dat het gewoon mode kon zijn. Zo had ik het nooit bekeken. De Marokkaanse meisjes in België vertellen er zo weinig over”, zegt Femke (17).

De slechte omstandigheden van het schooltje maakten de sanitaire werken voor de jongens niet eenvoudig. “We hadden niet dezelfde materialen als in België en moesten samen naar oplossingen zoeken”, zegt Timothy (17). Ook Kristof (17) vond het moeilijk om zich aan te passen. “Soms dacht ik aan opgeven. Alles is anders en niets werkte meteen zoals het moest. Dat is frustrerend.”

Nu ligt er een waterleiding zodat de kinderen de handen kunnen wassen en het toilet doorspoelen. “Toen het water eindelijk uit de kraantjes liep, was de ontlading groot”, zegt Kamal (17). Hij is in Al Hoceima, dicht bij het schooltje, geboren. “Ik was fier om mijn klasgenoten te tonen waar ik vandaan kom. Nu begrijpen ze mij beter. Dit project heeft ons dichter bij elkaar gebracht.”

TV.Klasse maakte een filmpje over het project van de Lokerse leerlingen. Kijk mee op www.tvklasse.be/20046-Twinning-in-Marokko.

Wie meer informatie wil over twinning kan terecht op de website ond.vlaanderen.be/twinning.

WOORD VAN DE MAAND

Ijsvrij

Zo noemt men de dag of ochtend vrijaf die Nederlandse scholen en bedrijven kunnen geven bij strenge vorst. Scholen kunnen er zelf bepalen of ze leerlingen een dag ‘ijsvrij’ geven. Elfstedentocht of niet.

B-attest afschaffen?

ja

De interdisciplinaire denktank Metaforum KU Leuven stelt in haar visietekst over de hervorming van het secundair onderwijs voor om het B-attest in de eerste drie jaar van het 'nieuwe' secundair onderwijs af te schaffen. Bart Pattyn, professor ethiek en lid van Metaforum, legt uit waarom.

“Schoolprestaties worden niet alleen door genetische aanleg bepaald. Leerlingen presteren om allerlei redenen ondermaats: een problematische thuissituatie, te snel afgeleid door nieuwe media ... Als scholen investeren in psychische, sociale of cognitieve begeleiding zijn sommige problemen remedieerbaar. Helaas maken een aantal scholen zich daarvan af door leerlingen een B-attest te geven. Daardoor komen veel probleemleerlingen in dezelfde scholen terecht. Als we in de eerste drie jaren van het secundair het B-attest beperken, worden ook de scholen die algemene vorming aanbieden uitgedaagd om moeilijke leerlingen te begeleiden en te motiveren. Zo vermindert de druk op tso- en bso-scholen en kunnen we sociale kansongelijkheid inperken.

Vandaag is de keuze voor techniek of een beroep door het B-attest vaak een gedwongen keuze. Leerlingen die geen interesse hebben in een technische- of een beroepsopleiding mogen we niet dwingen. Scholen moeten binnen de belangstelling van leerlingen kunnen differentiëren en niet op basis van leerprestaties. Zo wordt de keuze voor een opleiding een positieve keuze en hoeven zwakkere leerlingen die een algemene vorming willen niet uit de boot te vallen. Dat betekent dat scholen hun algemeen vormende richtingen moeten aanpassen en voldoende middelen moeten krijgen of vrijmaken voor meer sociale begeleiding en sterkere remediëringsprogramma's.”

“Scholen maken zich er te gemakkelijk van af,,

nee

© Illustraties: Sander Belmans

Volgens Gudrun Rombaut, leraar Latijn aan het Koninklijk Atheneum Mariakerke, leidt het afschaffen van B-attesten tot meer zittenblijvers en schoolmoeheid. Volgens haar is het net een stimulans voor leerlingen om te kiezen voor een richting die ze beter ligt.

“Een B-attest wordt in een aso-school niet zomaar gegeven. Leerlingen worden het hele jaar door begeleid, bijgestuurd en geremedieerd. Op het einde van het schooljaar bespreekt de klassenraad uitvoerig de oorzaken van de slechte prestaties en de mogelijkheden in de toekomst. Daarbij houdt ze rekening met talenten, interesses, de achtergrondsituatie van de leerling ... De meeste B-attesten blijven trouwens binnen de school: wanneer een leerling een zware wiskunde-richting niet aankan, wordt vaak geclausuleerd om die leerling een kans te geven in bijvoorbeeld een talenrichting waarvan we denken dat de leerling er beter tot zijn recht zal komen. Als we B-attesten afschaffen moet zo'n leerling blijven zitten, ondanks zijn andere talenten en zijn inzet. Dat is nefast voor de motivatie en het zelfbeeld.

Soms heeft een leerling het gevoel dat hij, ondanks het harde werken, in de leerstof verdrinkt. Dan is een B-attest aso zinvol. Vaak geeft de leerling zelf ook aan dat hij zich niet (langer) goed voelt in het aso. Zijn inzet wordt dan beloofd door hem toch te laten overgaan, maar in een richting die hem beter ligt. De motivatie blijft hoog. De zogenaamde 'probleemleerlingen', die het niveau wel aankunnen, maar niet willen presteren, verdienen een C-attest. Helaas trekken de ouders al te vaak zelf de conclusie dat een tso-richting beter is, waardoor die leerlingen niet meer op hun plaats zitten.”

“Talent moeten we kunnen belonen,,

— Een dag in het volwassenenonderwijs —

“Ik heb hier geen schoolgevoel”

‘Wat is communicatie?’ Met die vraag trappen de cursisten ‘Kinderzorg’ van het CVO Technicum Noord Antwerpen hun eerste les van het tweede semester af. In Vlaanderen zitten meer dan 300.000 cursisten in het secundair volwassenenonderwijs. Hoe (anders) is het lesgeven daar?

Twintig voor negen ’s ochtends. Van rustig wakker worden is hier geen sprake. Al biedt een kop dampende koffie voor sommigen soelaas. Geen ‘leerlingen’ in de klas van leraar Ine Clijsters, maar ‘cursisten’. Ze zijn met veertien en hun leeftijd varieert van 19 tot 45. In de module ‘Samenwerken met ouders in het kinderdagverblijf’ buigen ze zich in kleine groepjes over een paar grote vellen papier.

Geen nota in de agenda

Kasper Van Der Heyden (19) is de enige man in deze opleiding. Na een moeilijk schoolparcours in het secundair onderwijs kwam hij in september vorig jaar in het volwassenenonderwijs terecht. “Ik zag het niet zitten om het vijfde middelbaar voor de derde keer opnieuw doen. Ik was het voltijdse schoolsysteem beu, maar wilde wel mijn diploma halen. Ik combineer hier de opleiding Kinderzorg

met de opleiding Algemene Vorming, allebei één dag per week. Zo kan ik mijn diploma secundair onderwijs toch nog behalen, op een leuke manier.”

“Ik heb hier minder een ‘schoolgevoel’”, weet Kasper. “We zitten meestal in kleine groepjes of in een kring en we praten over persoonlijke ervaringen tijdens onze stages. Wat we hier leren is nuttig. Dat gevoel had ik niet altijd in het secundair onderwijs. Je hebt een andere band met leraren: ze behandelen je als een volwassene. Als je in het secundair onderwijs te laat komt, krijg je meteen een nota. Hier is dat minder erg”, vertelt hij lachend terwijl medecursist Katy te laat in de les binnenkomt. “Welkom Katy, kom erbij zitten”, zegt Ine. Een briefje voor de ouders krijgen de cursisten hier niet.

“We proberen zo veel mogelijk een schoolse aanpak te vermijden”, aldus Kathleen Cattoir, coördinator van de opleiding ‘Begeleider in de buitenschoolse kinderopvang’. “Van de zestien vakken die we geven, werken we bij ongeveer de helft met permanente evaluatie. Het is dus belangrijk dat de cursisten in de les zitten. Er is een behoorlijke interactie tussen stage en theorie. Dat motiveert.”

Een schooljaar bestaat niet

Voor Karin Tsouhlarakis (45) leverde de combinatie van praktijk en theorie alvast werk op. Via de VDAB schreef ze zich in september in voor de startopleiding →

‘Begeleider in de buitenschoolse kinderopvang’. De opleiding duurt vijf maanden en omvat zowel vakken uit het eerste als het tweede jaar Kinderzorg. “Ik heb Moderne Talen gestudeerd en heb steeds kantoorwerk gedaan. Toen we onze zaak overlieten, werd ik werkloos. Ik voelde me nog te jong om thuis te zitten. Via een cursus leek het mij gemakkelijker om werk te vinden. Ik wilde graag in de voor- en naschoolse opvang kunnen werken. Sinds 1 februari kan ik deeltijds aan de slag in een initiatief voor buitenschoolse opvang. Op aanraden van mijn nieuwe collega’s en de VDAB volg ik toch nog alle andere modules van de opleiding, bijvoorbeeld die van EHBO.”

“Het modulaire systeem spreekt onze cursisten aan”, weet Kathleen Cattoir. “Ze kunnen kiezen om in twee jaar de volledige opleiding te volgen en een certificaat te behalen. Of ze volgen een aantal losse modules waarvoor ze een deelcertificaat krijgen. Het modulaire systeem laat toe de opleiding in je eigen tempo te volgen. Een schooljaar bestaat hier eigenlijk niet, een traject wel. Elk semester zien de klasgroepen er anders uit. Drie op de vier startende cursisten studeren na twee jaar af met het certificaat ‘Begeleider in de kinderopvang’.”

Stimuleren en motiveren

In de opleiding zit een hele groep allochtone moeders. ‘Uit werken gaan’ of zelfs ‘een diploma halen’ past niet meteen in hun cultuur. Een opleiding ‘Kinderzorg’ kan net wel. Rachida Kandoussi (43) doorliep vier modules van de opleiding en deed 160 uren stage in de buitenschoolse opvang. “Ik ben maar tot het vierde middelbaar naar school geweest. Ik volgde Personenzorg, maar een diploma heb ik nooit gehaald. Als oudste van negen kinderen moest ik stoppen om mee te helpen in het gezin. Met het deelcertificaat wil ik graag werken in de buitenschoolse opvang. Als ik werk heb gevonden, kan ik misschien daarna nog alle andere modules volgen en ook de module Algemene Vorming meepikken om mijn diploma secundair onderwijs te behalen. Het is wel wennen om op mijn leeftijd terug te gaan studeren. Gelukkig kan ik altijd bij de leraren terecht. Zo had ik tijdens mijn stage toch aardig wat last om orde te houden tijdens de activiteiten met de kinderen. Met een kleine tip zoals ‘maak een spel niet te lang’, loste ik al veel op. De leraren hier stimuleren en motiveren je.”

Die motivatie ziet Kathleen Cattoir ook als een van haar belangrijkste taken. “Tussen de middag ben ik altijd beschik-

baar voor mijn cursisten. Vaak komen ze dan met hun vragen en problemen. Zo is bijvoorbeeld voor een stage een medisch onderzoek verplicht. Sommige cursisten kunnen dat niet betalen. Voor andere cursisten is het dan weer moeilijk om een eerste telefoongesprek te doen op zoek naar een stageplaats. En dan is er nog vaak het rugzakje met de andere problemen: pesten, echtscheiding, depressie of slechte ervaringen in het secundair onderwijs. In elke klas hebben we ook vluchtelingen.”

Geen opleiding meer voor sans-papiers

Mensen zonder wettig verblijf in ons land kunnen zich sinds 1 september 2011 niet meer inschrijven voor een opleiding in het volwassenenonderwijs. “Dat ondergraaft het asielbeleid, want je ontraadt een vrijwillige terugkeer. Bovendien nemen die mensen plaatsen in van anderen die hier wel wettig zijn en er meer recht op hebben”, aldus minister van onderwijs Pascal Smet.

De maatregel botste op heel wat protest. Een aantal organisaties vond dit een schending van de Grondwet en het Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens en vecht de maatregel nu aan bij het Grondwettelijk Hof.

Reanimatie

Marie-Ange Muhoza (32) vluchtte twaalf jaar geleden weg uit Burundi. Ze werd in Nederland geadopteerd, volgde Nederlandse les, trouwde en kreeg drie kinderen. Anderhalf jaar geleden kwam ze naar België. “Ik volgde in Burundi de opleiding pedagogie in het secundair onderwijs met de bedoeling om ooit in een school te werken. Het verschil met de

- 1 Marie-Ange Muhoza: **“Kinderopvang is hier anders dan in Burundi”**
- 2 Juf Ine: **“We geven geen briefjes voor de ouders”**
- 3 Coördinator Kathleen Cattoir: **“We vermijden een schoolse aanpak”**
- 4 Kasper Van Der Heyden is de enige man in de opleiding kinderopvang.

kinderopvang hier is groot. In Burundi moest ik er vooral voor zorgen dat kinderen niet vielen, terwijl je hier de kinderen bezighoudt met activiteiten.”

“Voor onze opleiding moeten de cursisten al een aardig mondje Nederlands praten. Dat vraagt de job, natuurlijk”, aldus Kathleen. “Soms adviseren we ze om nog niet met de opleiding te starten, maar eerst een cursus Nederlands Tweede Taal te volgen. De cultuurverschillen maken het wel leuk. De hele wereld zit in je klas. Dat zorgt soms voor uitspraken als ‘Hey, wat zeg jij nu’ of voor moeilijke situaties. Voor het vak verzorging bijvoorbeeld moeten we soms een reanimatie oefenen. Bij sommige cursisten komen dan ernstige oorlogstrauma’s naar boven. Sommigen hebben voor hun ogen familieleden zien doodschieten. Vaak gebeurt het dat een cursist trouwt. Dan trakteren ze. Wat je dan ziet, is een mooi staaltje van openheid naar andere culturen. Dat zijn mooie momenten.”

✕

314.576

cursisten schreven zich vorig schooljaar in voor een opleiding in het secundair volwassenenonderwijs: 184.065 vrouwen en 130.511 mannen. Dat is ongeveer drie vierde van het aantal leerlingen in het gewoon secundair onderwijs.

Het aantal cursisten in de richting ‘Personenzorg’ (waaronder ook de opleiding Kinderzorg) nam toe van 5759 cursisten in 2008 tot 7479 in 2010. Dat komt door het grote aantal knelpuntberoepen in de zorgsector en de kinderopvang.

Binnen het volwassenenonderwijs horen ook de dertien Centra voor Basiseducatie en de opleidingen hoger beroepsonderwijs. Het volwassenenonderwijs telde in januari 2010 10.351 personeelsleden of 7481 voltijds equivalenten. 62 procent van hen zijn vrouwen.

Leraar Yves:

“Ik kan niet schrijven”

“Ik heb nooit wakker gelegen van dt-fouten”, lacht Yves (45). “Ik was al lang blij dat een woord herkenbaar op papier kwam.” Yves heeft dyslexie, maar dat hebben zijn leraren nooit opgemerkt. “Ze vonden mij maar dom.” Nu is hij docent aan de hogeschool.

“HET HEEFT LANG GEDUURD VOOR IK MIJN NAAM JUIST KON SCHRIJVEN. ‘Yevs’ schreef ik altijd onder mijn tekeningen in de poëzieboekjes. Letters kwamen systematisch op de foute plaats terecht. Hoofd-rekenen lukte evenmin. De cijfers vlogen door mijn hoofd en mijn hersenen blokkeerden. ‘Zit altijd te dromen in de les’, stond er op mijn eerste rapport. Terwijl ik me gewoon niet kon concentreren op die rekenoefeningen.”

“DE LERAREN DACHTEN DAT IK DOM WAS. Of mijn best niet deed. Dyslexie en dyscalculie, daar had toen nog geen enkele leraar van gehoord. In het secundair werden mijn resultaten nog slechter. Mijn ouders snapten er niets van. Ik dacht altijd dat ik een goeie toets had gemaakt, tot ik die terugkreeg en tot mijn eigen stomme verbazing zag welke bizarre spel-fouten ik nu weer had gemaakt. En hoe ik telkens weer vragen verkeerd of maar half had gelezen. Dan voel je je écht lomp.”

bordschema's. Die kon ik wel onthouden. Op mijn kot stelde mijn vriendin vast dat ik telefoonnummers systematisch fout noteerde. ‘Zeg, heb jij dyslexie?’ vroeg ze me. Alles viel plots op zijn plaats: de leesen rekenproblemen, de concentratiestoornissen, de gedragsproblemen. Ik was de twintig ver voorbij toen de diagnose werd gesteld.”

“IK BEN NU DOCENT ANIMATIEFILM AAN DE HOGESCHOOL, MAAR MAAK GEEN GEHEIM VAN MIJN DYSLEXIEPROBLEEM. ‘Ik kan niet schrijven, maar het wel héél goed uitleggen’, grap ik als ik fouten op het bord schrijf. Zeker als ik moe ben, beginnen de letters te dansen in mijn hoofd. Dan worden woorden een brij, ook als ik spreek. ‘Tijd om naar huis te gaan’, zeggen mijn studenten dan. Met de hand commentaar schrijven op werkstukken van studenten lukt ook niet. Dan raak ik weer gefixeerd op de individuele letters en sla ik tilt. Gelukkig is er de computer. Maar zelfs dan gebruik ik telegramstijl.”

“Zelfs op de computer gebruik ik telegramstijl”

“IK BEN DRIE KEER BLIJVEN ZITTEN. Van Menswetenschappen belandde ik in de sportschool. Daar blaften de leraren mij af. ‘Probeer het volgend jaar maar eens opnieuw.’ Heel frusterend, al die negatieve feedback, en daartegen begon ik te rebelleren. Ik wou niet meer studeren. Zo kwam ik in het bso Publiciteit en Reclame terecht, en daar vond ik eindelijk mijn draai. Dankzij de juf van Nederlands. Zij gaf als commentaar op mijn opstel: ‘Ik kan nauwelijks ontcijferen wat je schrijft, maar de structuur en de inhoud van je verhaal zijn héél sterk.’ Dat gaf een geweldig gevoel: oef, ik kan toch iets.”

“DANKZIJ DE TEKSTVERWERKER KON IK AAN DE HOGESCHOOL GAAN STUDEREN. Animatiefilm. Daar mocht ik mijn werkjes op de computer maken. Zo kreeg ik meer overzicht en controle over mijn teksten. Feiten en data uit het hoofd leren kon ik nog steeds niet. Daarom goot ik mijn leerstof in verhalen en in structuren, en memoriseerde bladspiegels en

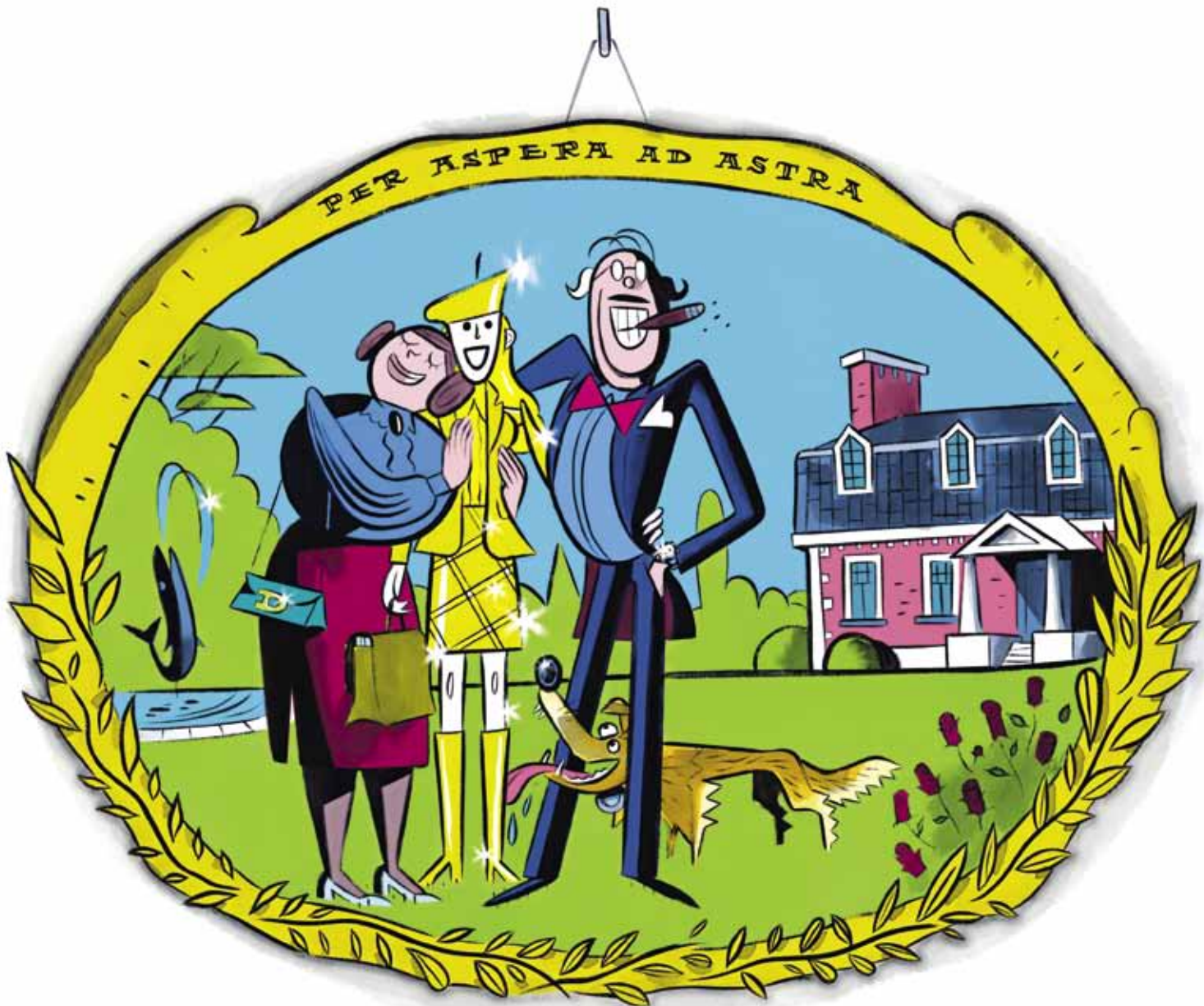
“IK HEB ALVAST GEEN SCHRIK MEER OM TEKSTEN TE SCHRIJVEN. Ook al kost dat tijd, want ik moet ze lezen en herlezen om te checken op fouten. Routine helpt ook. Als ik mail, schrijf ik steeds in vaste patronen. Misschien heb ik aan dyslexie wel te danken dat ik zo sterk focus op structuren. Ik leer mijn studenten verhaallijnen uitbenen tot op het bot, om te kijken wat werkt en wat niet. Dat is wellicht een gevolg van mijn worsteling om controle te krijgen over mijn schrijven. En misschien heeft dyslexie ervoor gezorgd dat mijn beeldend vermogen zo sterk is ontwikkeld. Als overcompensatie. Dat zie ik ook in de klas: verrassend veel studenten hebben dyslexie. Gelukkig hebben ze dat bij hen wél op tijd ontdekt.”

✕

Haten je leerlingen lezen? Laat ze dan luisteren, met de ‘Daisy’-boeken van Luisterpuntbibliotheek. Meer info op p. 61 of via www.ikhaatlezen.be.

➤ Wil je reageren op dit verhaal? Mail naar redactie.leraren@klasse.be of post je reactie onderaan het artikel op www.klasse.be/leraren.

Aso top, bso flop?

— Studiekeuze als statussymbool —

Aso'ers zijn slim en bso'ers dom. "Als je het aan de leerlingen vraagt, wordt dat vooroordeel over onderwijsvormen vooral bevestigd door volwassenen", weten Roos Van Gasse en Christel Van Cauteren (Master Opleidings- en Onderwijswetenschappen, Universiteit Antwerpen). In hun afstudeerscriptie brachten ze het verschil in maatschappelijk aanzien tussen aso, tso, bso en kso in kaart. "Ouders en leraren hebben een grotere invloed dan je denkt", zeggen ze.

Maken leerlingen zelf geen onderscheid tussen aso, bso en tso?

Roos Van Gasse: “Het liefst zouden ze zien dat alle onderwijsvormen als evenwaardig worden beschouwd, maar ze geven toe dat ze zelf ook wel verschillen aanvoelen. Ze vinden dat aso’ers in de moeilijkste onderwijsvorm zitten omdat ze meer theorie krijgen en geven aan dat aso voor ‘de elite’ is. Verder vervallen ze in stereotypen: aso’ers zien er slimmer uit, tso’ers zijn socialer, op bso-scholen zijn meer vechtpartijen en in kso zitten de alternatievelingen.”

Christel Van Cauteren: “Dat komt omdat ze elkaar amper kennen. In hun kennissenkring zitten vaak alleen mensen van hun eigen ‘categorie’ – hetzelfde

geldt voor hun ouders. Dat heeft onder meer met de organisatie van scholen te maken. Leerlingen zitten dikwijls gegroepeerd per onderwijsvorm. Terwijl een school toch een doorsnede van de maatschappij zou moeten zijn. De hervorming secundair kan daar deels aan tegemoet komen, door leerlingen per interessegebied samen te zetten.”

Met de hervorming van het secundair onderwijs zullen de tussenschotten tussen aso, tso, bso en kso definitief verdwijnen. Probleem opgelost?

Christel Van Cauteren: “Met de indeling in ‘belangstellingsgebieden’ (zoals taal en letterkunde, techniek en wetenschap of creatie en kunst, *nvdv*) zullen

leerlingen misschien meer benoemen welk gebied ze volgen, maar naargelang ze een meer theoretische of meer praktische richting volgen, zal er wellicht opnieuw een verschil in maatschappelijk aanzien ontstaan. Het onderscheid tussen hoofd- en handarbeid is moeilijk te overwinnen. Dat is historisch gegroeid.”

Roos Van Gasse: “Je kan wel de impact daarvan beperken door jongeren sneller ‘op hun plaats’ te laten terecht komen, door een meer professionele studiekeuzebegeleiding. Leerlingen herinneren zich hun studieadvies uit het zesde leerjaar als een advies op basis van punten: wie 90 procent heeft, moet er niet aan denken om bso te gaan doen.”

Weg met de toetsen dan maar?

Roos Van Gasse: “Nee, toetsen zijn zeker zinvol, maar men zou in elk geval aanvullend van in de kleuterklas een traject moeten uitstippelen om te peilen naar de interesses en vaardigheden van kinderen. Op die manier heb je in het zesde leerjaar een beter beeld van de leerling. Al blijft de studiekeuze vaak een beslissing van de ouders.”

Christel Van Cauteren: “Leerlingen en ouders zijn in het zesde leerjaar ook onvoldoende geïnformeerd over de mogelijkheden. Aso krijgt veel aandacht, tso en bso al veel minder en kso kennen de meesten helemaal niet. Daarnaast wordt de interesse voor techniek, handenarbeid en creativiteit in het lager te weinig aangewakkerd. Uit onderzoek blijkt dat zeventig procent van de leerlingen bij voorbaat niet geïnteresseerd is in tso, bso of kso. Als je als leraar een studiekeuzeadvies op langere termijn kan onderbouwen, zullen ouders daar misschien meer oren naar hebben en gaan kiezen op basis van de interesses van hun kind. Zo komt er in bso en tso een gevarieerder publiek terecht, dat daar ook bewust voor heeft gekozen. Dat kan op lange termijn bepaalde vooroordelen de wereld uit helpen.” →

© Lieven Van Assche

“70 procent van de leerlingen is bij voorbaat niet geïnteresseerd in tso, bso of kso”

Christel Van Cauteren en Roos Van Gasse (UA)

Blijft de studierichting van hun kind voor ouders uiteindelijk niet altijd een prestigezaak?

Christel Van Cauteren: “Ouders willen voor hun kinderen natuurlijk altijd het beste. Het idee van ‘zo hoog mogelijk mikken’, ‘alle opties openhouden’ en ‘afzakken kan altijd nog’ krijg je moeilijk uit de hoofden. Dat ‘afzakken’ wordt volgens leerlingen door ouders vaak als gênant ervaren, ze schamen zich voor hun familie en omgeving.”

Roos Van Gasse: “Liever zittenblijven dan afzakken is vaak het devies. Terwijl je veel beter af bent met iemand die jarenlang gemotiveerd zijn stiel heeft geleerd in het beroepsonderwijs dan iemand die daar pas de laatste twee jaar gedemotiveerd wordt ingegooit door het

watervalsysteem. Die mist al heel veel voorkennis. Maar de overheid laat bijna alle overgangen toe. Daarmee zegt ze eigenlijk: handarbeid is makkelijker dan hoofdarbeid. Bso zou daarom meer zijn praktijkcomponent moeten opwaarderen, zodat een overstap minder evident wordt en het aanzien van die onderwijsvorm toeneemt.”

Heeft het onderwijsniveau van de ouders een invloed op de studiekeuze?

Christel Van Cauteren: “Hoe intensief je ouders met je schoolcarrière bezig zijn, welk toekomstbeeld ze voor jou hebben, heeft een grote invloed. Als je vader verwacht dat je zijn loodgieterij overneemt, dan moet je geen aso gaan volgen, ook al zou je het kunnen. Ouders uit het bso

hebben sowieso vaak het idee ‘je moet het niet te hoog in je bol hebben’. Van daaruit naar aso gaan, ligt altijd moeilijker.”

Roos Van Gasse: “Leerlingen met ouders die uit aso komen en die men in het zesde leerjaar tso aanraadt, komen vaak toch in het aso terecht omdat hun ouders hen meer stimuleren. Maar het omgekeerde gebeurt ook. Een leerling vertelde dat zijn leraar uit het zesde hem aso aanraadt. Zijn ouders, zonder hoger diploma, wilden hem inschrijven in een aso-school, maar daar zei men dat zijn punten voor wiskunde niet hoog genoeg waren. Hij heeft dan tso gedaan. Met andere ouders had zijn schoolloopbaan er misschien heel anders uitgezien.”

Zal de studiekeuze uitstellen helpen om de waterval tegen te gaan?

Roos Van Gasse: “Veel twaalfjarigen zijn geïnteresseerd ‘in van alles’. Die verdwalen nu gewoon. De kans bestaat dat ze op termijn gedemotiveerd geraken. Je moet anderzijds ook de vraag durven stellen of leerlingen bij een uitgestelde studiekeuze voldoende tijd krijgen bepaalde beroepsvaardigheden te leren om op achttien jaar het werkveld in te stappen.”

Christel Van Cauteren: “Internationaal onderzoek wijst ook uit dat, hoe jonger kinderen kiezen, des te meer de sociale achtergrond meespeelt. In landen waar de keuze wordt uitgesteld, slagen ze er makkelijker in om ongelijkheid weg te werken. Vandaar dat ze bij de hervorming van het secundair kiezen voor een gemeenschappelijke eerste graad. Iedereen start gelijk aan de meet.”

Aso-leerlingen en -scholen zijn bang dat het niveau zal dalen. Terecht?

Christel Van Cauteren: “Tso- en bso-leerlingen vinden uitstel van studiekeuze goed, omdat zij vaak al wat foute keuzes achter de rug hebben, meestal omdat ze niet wisten wat er allemaal op de markt was. Terwijl aso’ers blij zijn dat er na het zesde al een selectie wordt gemaakt, op basis van punten en ‘hoofdslimheid’.”

Roos Van Gasse: “Het gaat vooral over hoe snel je lesgeeft. In het zesde leerjaar zit een enorm verschil in tempo tussen leerlingen. De sterken zijn bang dat, als die groep langer samenblijft, er niet op hun maat wordt lesgegeven. Maar onderwijs op maat geven, betekent oog hebben voor de sterken én de zwakken. De ‘gemiddelde leerling’ bestaat niet.” ✕

Hun onderzoek leverde Roos Van Gasse en Christel Van Cauteren de prijs van Klasse op bij de jaarlijkse uitreiking van de Scriptieprijsen. De volledige scriptie vind je via www.scriptiebank.be.

Brent (18) volgt 6 bso Hout

“Hokjesdenken op de speelplaats”

© Klasse

“Je mag aso en bso niet met elkaar vergelijken. Net dat doet iedereen constant. Ook op school: mijn bso-vrienden lachen met de aso-nerds, mijn aso-vrienden zoeken toch vooral het ‘veilige’ gezelschap van aso-leerlingen op. Hokjesdenken op de speelplaats. Volwassenen doen dat ook. Aso vinden ze top, want je moet meer inspanningen leveren om te slagen. Vaker met je neus tussen de boeken zitten, daar kicken volwassenen op.

In bso kom je vaak toevallig, het is geen keuze van het hart. Ik heb wél altijd Hout willen doen. Dus lukt het en kan ik fier zijn op wat ik doe. Mijn vakwerk ligt ver buiten de mogelijkheden van een aso-leerling.”

Lisa (18) volgt 6 aso Economie-Moderne Talen

“Mijn technische bagage is beperkt”

© Klasse

“Van al haar collega’s is mijn moeder de enige met kinderen die aso volgen. Ze is daar wel fier op. Ik probeer haar enthousiasme wat te temperen: ‘Bso-leerlingen kunnen andere dingen echt veel beter dan wij’. Dan voelt ze zich betrappt. Mijn vriend volgde een bso-opleiding. Een klasgenote vroeg zich af hoe ik dan ooit met hem een goed gesprek kon hebben. Ik maak inderdaad minder taalfouten. Maar als de computer niet werkt, is hij wel de reddende engel. Dan word ik pijnlijk

geconfronteerd met mijn beperkte technische bagage. We onthouden gewoon andere dingen en dat maakt ons complementair.”

GEZOCHT: LERAAR VAN HET JAAR (M)

Dit jaar verkiest Klasse voor de tiende keer "De leraar van het jaar". Omdat deze jubileumeditie valt binnen het Jaar van de Man, kunnen voor deze ene keer **alleen mannen** genomineerd worden. **Alle onderwijsniveaus** komen in aanmerking: kleuter, lager, secundair, hoger of avondonderwijs. Het Jaar van de Man is een campagne van Klasse om meer mannelijke leraren voor de klas te krijgen.

Collega's, ouders en leerlingen kunnen hun favoriete leraar nomineren. Niet omdat hij een man is, maar vooral omdat hij zo'n goede leraar is. **Maak een dossiertje** en zet de belangrijkste eigenschappen van je collega in kwestie in de verf en ondersteun je nominatie met de hele school. Niet het aantal handtekeningen telt, wel de eigenschappen die deze leraar zo bijzonder maken. Illustreer dat met concrete voorbeelden.

De genomineerde leraren worden uitgenodigd voor een evenement op woensdagnamiddag 23 mei in het ministerie van Onderwijs in Brussel. Pas dan weet ook jij of jouw genomineerde de 'leraar van het jaar' is. Houd je nominatie geheim. Wij verrassen hem! En hij krijgt jouw nominatie zelf ook in handen.

Alle nominaties moeten binnen zijn vóór maandag 16 april.

Online: www.leraarvanhetjaar.be

Per post: Ministerie van Onderwijs en Vorming – redactie Klasse – leraar van het jaar – Koning Albert II laan 15 – 1210 Brussel (vermeld duidelijk de naam van de genomineerde leraar, de school waar hij lesgeeft en jouw contactgegevens).

DIT HEB IK

PIETER HEEFT TOURETTE

Pieter (9) heeft Gilles de la Tourette en daardoor doet hij soms wat vreemd. Hij kan niet tegen oneven getallen en telt zijn cornflakes voor hij ze opeet. Zijn tics en dwanghandelingen maken het hem niet makkelijk, maar toch is hij een kind als alle anderen. Gamen, voetbal en dino's, daar denkt hij aan.

© Klasse

WAT IS HET?

Bij het syndroom van Gilles de la Tourette is de chemische huishouding van de hersenen verstoord. Dat uit zich door allerlei zenuwtics zoals knippen met de ogen, snuiven, keelschrapen, hoofdschudden ... en dwanghandelingen zoals ongepast glimlachen, woorden herhalen of nazeggen. Ongeveer twee procent van de kinderen heeft er last van. Vaak worden de tics heftiger wanneer het kind zich inspant of stress voelt.

MISVERSTAND

Kinderen die vloeken en schelden zijn de meest bekende Touretters. Maar eigenlijk zijn ze ook de meest zeldzame. Minder dan tien procent van de mensen met Tourette kampt met het probleem, en meestal is het gebruik van scheldwoorden zelfs van voorbijgaande aard.

Acht tips

1. **Spreek af met de ouders** wat je in de klas voor leerlingen met Tourette kan doen. De meesten kunnen hun tics wat controleren of stellen ze uit. Daarom merkt de leraar er soms niet veel van. De ontlading komt dan 's avonds thuis.
2. Zet de leerling **aan de zijkant** van de klas, maar dicht genoeg bij de leraar. Zo storen zijn tics geen andere leerlingen en wordt hij zelf niet afgeleid.
3. Geef kinderen de kans om af en toe **'uit te ticcen' in een andere ruimte**. Daarna zullen ze zich beter op de les kunnen concentreren.
4. **Jouw voorbeeld** als leraar en het klasklimaat is belangrijk. Wanneer jij toont dat je de tics vervelend vindt, zal de klas dat overnemen.
5. Geef het kind de kans om **over Tourette te vertellen**. Zo verhoog je het begrip van de andere leerlingen in de klas.
6. Geef zo weinig mogelijk aandacht aan de tics. **Straffen of belonen heeft geen zin**. Is het gedrag van de leerling hinderlijk, probeer hem dan af te leiden.
7. Dwanggedachten en dwanghandelingen kunnen het schrijf- en leestempo vertragen. Ga na of het kind **een computer kan gebruiken in de klas**, tijdens huiswerk en toetsen.
8. Neem geen maatregelen zonder ze **met de leerling zelf te bespreken**. Sommige leerlingen willen geen uitzondering zijn. Hou een speciaal oogje in het zeil: kinderen met een tic worden snel gepest.

Vind meer tips op www.tourette.be of www.klasse.be/ouders.

Bekijk ook het filmpje over Gilles de la Tourette in de reeks 'Dit heb ik' op www.tvklasse.be.

PREVENTIE

COMBI VOOR DE KLAS

De politie beschouwt de school als een bevoorrechte partner in de (preventieve) aanpak van moeilijk gedrag van leerlingen en jeugdcriminaliteit. Maar zijn ze ook welkom op school? En wat mag je van hen verwachten? Vijf vragen voor oom agent.

1 WAT MAG JE DOORGEVEN AAN DE POLITIE?

MAG NIET

» **Vertrouwelijke informatie**, privégegevens die een leerling je toevertrouwt. Als leraar ben je immers gebonden aan het **ambtsgeheim**. Die verplichting/restrictie geldt enkel tegenover mensen 'buiten de schoolmuren'.

» **Als de directie eraan vraagt**, moet je de informatie wel doorgeven. De directeur is zelf ook gebonden door het **ambtsgeheim** en mag ze dus ook niet zomaar doorgeven.

MAG WEL

» **Puur feitelijke informatie** zoals informatie over spijbelen. De eerste verantwoordelijke voor de aanpak van spijbelproblemen blijft echter de school zelf. Het CLB moet de school daarin bijstaan. Voor de school contact opneemt met de politie, moet ze zelf al het nodige doen om tot een oplossing te komen.

» **Strafbare feiten** die op school plaatsvinden. Bijvoorbeeld: als leraar zie je een leerling drugs verkopen of een andere leerling in elkaar slaan. Ook als leerlingen getuigen over strafbare feiten die ze medeleerlingen van de school zien plegen, zoals diefstal of vandalisme, dan mag je dat melden.

» **De school weegt zelf af wat ze doorgeeft** en wat niet. Soms is het beter bepaalde zaken zoals pesterijen en kleine vechtpartijen op school niet te melden aan de politie, maar ze zelf op te lossen, bijvoorbeeld door middel van een herstelgericht groepsoverleg. Hou er wel rekening mee dat misdrijven opsporen exclusief tot de bevoegdheden van de politie behoort. Het is niet de bedoeling dat je zelf op onderzoek gaat bij strafbare feiten. Als je strafbare feiten doorgeeft aan de politie, zijn zij verplicht om een proces-verbaal op te stellen. Soms kan het dus beter zijn om eerst advies in te winnen bij de politie zonder te zeggen over welke leerling het gaat.

MOET

» **Aan personen in nood moet je hulp verlenen**. Jongeren die een acuut gevaar lopen door eigen toedoen of door dat van anderen, bijvoorbeeld een leerling die thuis mishandeld wordt, moet je dus helpen.

Je kan daarvoor ook een hulpverleningsdienst inschakelen. Wacht niet tot de zaak escaleert. Als je niets onderneemt, kan je worden bestraft wegens schuldig verzuim.

2 MAG DE POLITIE EEN LEERLING OP SCHOOL ONDERVRAGEN?

Als de politie op school komt, gaat ze altijd zo discreet mogelijk te werk: in burgerkledij en met een anonieme dienstwagen. Uiteraard geldt dat niet bij drugcontroles of dringende hulpvragen van de school, zoals een zware vechtpartij.

Als een minderjarige verdacht wordt van een als misdrijf omschreven feit (MOF), dan kan de politie hem ondervragen. Ze kan de jongere daarvoor ook komen opzoeken op school.

De politie kan ook ter plaatse komen om een leerling te weerhouden die bijvoorbeeld in de middagpauze een diefstal met geweld heeft gepleegd. Als er voldoende zekerheid is over de verdachte en getuigen weten dat hij op school is, treedt de politie zo snel mogelijk op en kan ze de verdachte op school ophalen voor verhoor.

Soms komt de politie op vraag van justitie naar de school, bijvoorbeeld om een jongere over te brengen naar een gesloten instelling. Dan gaat ze zo discreet mogelijk te werk. Meestal licht de politie de school ook kort daarvoor in.

Sinds 1 januari 2012 heeft elke verdachte bij zijn eerste verhoor door de politie recht op een advocaat.

3 KAN DE POLITIE LEERLINGEN WEERHOUDEN BIJ EEN DRUGSCONTROLE OP SCHOOL?

Als de politie bij een controle op school een leerling betrapt met xtc-pillen op zak, zal ze hem weerhouden en meenemen voor verhoor. Ze zal wellicht ook een huiszoeking doen bij de leerling thuis. Als ze hem na de controle eerst naar huis zou laten gaan, is de kans groot dat hij bewijsmateriaal weggooit of verstopt.

4 WAT DOET DE POLITIE MET DE INFORMATIE?

De politie moet altijd handelen in verhouding tot het doel en de meest geschikte en minst dwingende werkwijze kiezen. Ook moet de politie zo discreet mogelijk met de informatie omspringen. Het is mogelijk dat de politie ervoor kiest om niet tussen te komen, omdat ze vindt dat de school het probleem beter alleen oplost. In andere gevallen kan de politie de medewerking van de school nodig hebben, bijvoorbeeld als ze een leerling in het kader van een onderzoek wil spreken of een leerling in een problematische opvoedingssituatie (POS) verkeert. **Over de inhoud van het onderzoek mag de politie niets meedelen aan de school.** Feedback die aantoonst dat ze met een zaak bezig is, moet wel kunnen.

CLB HEEFT BEROEPSGEHEIM

Medewerkers van het CLB hebben beroepsgeheim. **Zij kunnen dus nooit informatie doorgeven aan derden, behalve als iemand in nood verkeert.** Leerlingen moeten in het volste vertrouwen bij hen terechtkunnen. Daarom is het altijd de school, en nooit het CLB, die contact opneemt met de politie voor de opvolging van bepaalde leerlingen.

5 WIE CONTACTEER JE HET BEST ALS JE EEN STRAFBAAR FEIT VERMOEDT?

Elke politiezone heeft een aanspreekpunt voor scholen. Die contactpersoon is vertrouwd met de aanpak van jeugdproblematiek en -criminaliteit en vervult een schakelfunctie tussen de lokale politie en de scholen. Je vindt de contactpersoon van jouw politiezone op www.infozone.be.

ZO DOE JE DAT

TE LAAT OP SCHOOL

Laatkomers zitten in elke klas. Het is een groeiend probleem en ergernis in scholen. Hoe spoor je leerlingen aan om op tijd te komen?

19-JARIGEN KOMEN HET VAAKST TE LAAT

Vorig schooljaar kwam bijna 13 procent van de leerlingen in het Gentse secundair onderwijs minstens tien keer te laat op school. Het aantal laatkomers groeit ook, zegt het Steunpunt Leerrecht- & Leerplichtbegeleiding Gent, dat de cijfers van de afgelopen vier schooljaren vergeleek. 2636 van de 20.930 leerlingen van het Gentse secundair onderwijs zaten minstens tien keer te laat in de les.

Voor het eerst komen er ook meer meisjes (51 procent) te laat dan jongens (49 procent). Niet op tijd komen, neemt toe met de leeftijd. Van alle leeftijden komen de negentienjarigen het vaakst te laat op school. Na de leeftijd van negentien daalt het aantal laatkomers opnieuw.

Negen tips

1. In het kleuter en lager onderwijs ligt het probleem vaak niet bij de leerlingen zelf maar bij hun ouders of grootouders. **Praat met hen over het belang van op tijd komen.** Bespreek ook het belang van op tijd naar bed, een vast avond- en schoolritme. Structuurkaarten kunnen ouders en kinderen hierbij helpen. Download ze op de website van Klasse voor Ouders: www.klasse.be/ga/structuurkaarten.
2. **Wees alert voor leerlingen die op woensdag niet naar school komen.** (Groot)ouders hebben soms de neiging om op halve schooldagen de kinderen thuis te houden.
3. Ga aan de schoolpoort staan en **druk leerlingen met de neus op de feiten.**
4. **Ga naar het station of de bushalte** om de leerlingen aan te sporen op tijd naar school te gaan. Vaak blijven jongeren daar in groepjes hangen.
5. **Maak duidelijke afspraken** over wanneer je een afwezige leerling als te laat beschouwt en vanaf wanneer je het beschouwt als spijbelen (na een half uur te laat, een uur te laat ...).
6. In een basisschool kan je regelmatig een 'op tijd op school'-actie doen. **Beloon de leerlingen die op tijd komen.** Dat kan ook in klasverband: de leerlingen moedigen elkaar dan aan op tijd te zijn.
7. **Pluis uit hoe vaak leerlingen te laat zijn.** Gebeurt dit eenmalig of zijn ze systematisch afwezig? Probeer ook de reden te achterhalen. Vaak zijn er achterliggende problemen.
8. Bekijk op schoolniveau niet enkel wanneer iemand te laat is, maar **check ook wie met wie te laat komt.**
9. **Geef het goede voorbeeld en wees zelf ook op tijd.**

Schoolconciërge Marc

"Ik ben altijd als eerste op school"

> Niet iedereen op school staat voor de klas. In de reeks 'Op de hielen van' leer je telkens een collega kennen met een 'andere' taak op school.
Volgende maand: de internaatsofvoeder.

Cv

Naam: Marc Pareijn (53), schoolconciërge

Diploma: Ingenieur Bouwkunde

Werkgever: K.H.Kempen – Campus Geel

Betrapt

"Als conciërge ben ik van 7 uur 's ochtends tot 23 uur 's avonds beschikbaar voor de hogeschool. Het werkt hier heel anders dan in een secundaire school. We geven ook volwassenenonderwijs, de uren zijn minder strikt. Omdat ik altijd als eerste én als laatste aanwezig ben, zie ik alles. Ook vriende koppeltjes, ja. En niet alleen studenten worden betrapt (lacht)."

Gezin

"Conciërge ben je nooit alleen, je doet het als een team. Dat team is mijn gezin. Toen onze drie kinderen klein waren, hadden zij een hele grote tuin. Het schoolterrein was voor hen één grote speelplaats. Toen ze groter waren, hielpen ze ook. Als ik 's avonds naar een trouwfeest moest, sloten zij de deuren. Dat is mijn geluk."

Bij-job

"Ik ben van opleiding Bouwkundig Ingenieur, maar de verre verplaatsingen voor mijn eerste job waren lastig, zeker als jong koppel. Toen ik deze vacature zag, heb ik niet lang getwijfeld. De conciërgewoning die bij de functie hoorde, was mooi meegenomen. Tot 2005 combineerde ik de job met een functie als docent in de ingenieursopleiding. Sindsdien help ik mee in de facilitaire dienst van de school."

Sociaal

"Ik probeer bezoekers altijd op hun gemak te stellen. Soms zet ik koffie of zorg ik voor een flesje wijn. Die kleine dingen appreciëren ze wel. Sint en Piet komen ook elk jaar na hun ronde iets drinken bij mij thuis. En ook docenten zijn altijd welkom voor een kopje koffie."

© foto: Joris Casier

— Brede school bundelt studierichtingen —

"Iedereen gebruikt deze campus"

Vraagt de hervorming van het secundair onderwijs andere schoolgebouwen? In Maaseik werden de drempels tussen aso, bso en tso alvast weggenomen. Directeur Eric Rutten en het schoolbestuur tekenden er een visie uit, architectenbureau AR-TE en STABO antwoordde met een masterplan. Welkom in Campus Harlindis en Relindis.

Eric Rutten: "Als beginnend directeur was ik op het vlak van infrastructuur teveel bezig met ad-hocbeleid: hier wat renoveren, daar wat bijbouwen. Maar **als je innovatief met onderwijs wil bezig zijn, moet je groter durven denken.** In 2002 wilden we het katholiek secundair onderwijs in onze regio reorganiseren. We analyseerden de situatie samen met onze lagere scholen en droomden luidop. Nu hebben we drie eerstegraadsscholen op fietsafstand van deze centrale campus, waar we het volledige aanbod van de tweede en derde graad organiseren."

"Je ziet niet aan onze infrastructuur of je met een aso-, bso- of tso-richting te maken hebt, omdat we van die indeling afgestapt zijn. **De bovenbouw is opgedeeld in vier belangstellingsgebieden:** Sociale Wetenschappen en Welzijn, Talen en Wetenschappen, Nijverheid en Techniek en Handelswetenschappen. Elk belangstellingsgebied heeft z'n eigen pedagogisch directeur, met zijn kantoor in het hart van 'zijn' afdeling. Een aantal administratieve diensten zijn gecentrali-

seerd. Zo besparen we niet alleen ruimte en energie, maar kunnen we de professionaliteit van elke dienst versterken."

"In onze plannen volgden we de filosofie van brede scholen. Deze campus wordt ook gebruikt voor volwassenenonderwijs, en voor cursussen op maat van bedrijven, zorgsectoren, enz. We hebben sterke banden met heel wat socio-economische partners. Een voorbeeld: één van onze lokalen is verhuurd aan een softwarebedrijf. Zij schrijven programma's voor technische machines, onze leerlingen testen de software."

"We verhuren lokalen en sportzalen. Zo stelden we onlangs de polyvalente zaal ter beschikking van een oud-leerling die zich voorbereidt op de Koningin Elisabethwedstrijd. Die avond volgden 350 genodigden een concert van een heel orkest. In een ander project zoeken we uit hoe we met de infrastructuur van onze campus en onze professionele diensten en leraren steun kunnen bieden aan jonge startende ondernemers."

✕

DE BREDE SCHOOL

2

1

- 1 Nieuwe luifels laten het licht door maar bieden voldoende schaduw in de klassen.
- 2 Een centrale dreef verbindt de schoolgebouwen en brengt het openbaar vervoer veilig tot vlakbij de school.
- 3 De polyvalente zaal heeft een podium aan de ene en een cateringzone aan de andere kant. 700 leerlingen kunnen hier tegelijkertijd lunchen.
- 4 Praktijklokalen worden door leerlingen secundair én het volwassenenonderwijs gebruikt.
- 5 Leraren krijgen les over de nieuwste computergestuurde zaag- en snijmachines. De school heeft sterke samenwerkingsverbanden met de producent van deze apparatuur.

4

5

**Mohamed wil
ingenieur worden.
“Niemand van mijn
familie of vrienden
heeft dat ooit
geprobeerd”**

Leren op maat

Is differentiëren moeilijk? In het Leonardo Lyceum Quellinstraat in Antwerpen volgt elke leerling een individueel leertraject. “Wie in het derde jaar zit en goed is in Frans, kan het vak in het vierde jaar volgen”, zegt directeur Ronny Du Jardin. “Zo loodsen we iedereen op eigen ritme door het secundair.”

“We hebben 62 verschillende nationaliteiten op school”, legt directeur Du Jardin uit. “Een mix van allochtone en autochtone leerlingen. En een paar ont-haalklassen voor anderstalige nieuwkomers (OKAN). OKAN-leerlingen die in het aso terechtkomen, hebben een taal-, maar soms ook een leerachterstand. Toch barsten ze van talent en enthousiasme. Dat willen we niet verloren laten gaan. Dus kozen we voor een pedagogisch concept dat afwijkt van het klassieke model: individuele leerlijnen op maat.”

Nesrin is zestien en zit in het vijfde jaar Latijn-Wiskunde. Drie jaar geleden is ze met haar ouders van Bulgarije naar België verhuisd. Nu woont ze in de Antwerpse Seefhoek. “Ik ben gestart in de OKAN-klas om Nederlands te leren. Het schooljaar daarna ben ik van het tweede naar het derde én het vierde jaar gegaan.

Engels kan ik heel goed, daar heb ik hard voor gestudeerd in Bulgarije. Hier werkte ik tijdens de lessen Engels in het zelfstudielokaal aan andere vakken die moeilijker gingen, zoals Nederlands. Nu volg ik ook Engels van het zesde jaar.”

**“Leerlingen
stromen hier
door op basis van
talenten, niet
tekorten”**

“In een andere school zou Nesrin waarschijnlijk in een beroepsrichting terechtgekomen zijn omdat ze zo veel achterstand voor Nederlands had, terwijl ze veel liever een aso-richting volgt én die ook aankan”, zegt Sonia Govers, haar leraar Engels in de derde graad. “Er is niets mis met een beroepsrichting, maar Nesrin zou er zich niet thuis voelen. Door haar een individueel leerp pad te laten volgen, waarbij ze haar sterktes kan ontplooiën en haar zwaktes kan verbeteren, kan ze in het aso blijven. Leerlingen stromen hier door op basis van talenten, niet op basis van tekorten.”

Roosters op maat

360 leertrajecten in één school, hoe maak je dat haalbaar in de praktijk? “We maken van iedere leerling die hier start een individueel en persoonlijk ontwikkelingsplan op”, zegt de directeur. “We polsen naar talenten en werkpunten, moedertaal en achtergrond. Dan stellen we de uurroosters samen. Wetenschappen en talen blijven bij ons even zwaar wegen, omdat we kiezen voor een brede, algemene opleiding. We kijken per leerling hoeveel taallessen ze moeten volgen en vullen dat aan met uren wetenschap. We proberen vooral flexibel te zijn. In het vijfde jaar bijvoorbeeld staat er voor de leerlingen zes uur wiskunde geprogrammeerd. Maar er zijn leerlingen die acht uur wiskunde volgen. De ene omdat hij het graag doet, de andere omdat hij die tijd nodig heeft om de leerstof van zes uur te verwerken.”

“Voor 360 leerlingen heb ik 65 leraren. Ik kan de klassen dus redelijk klein houden. De leerlingen leren van bij de start zelfstandig werken. Drie uur per week gaan ze naar de e-learningklas. Daar kunnen ze bijwerken voor het ene vak of hulp vragen voor een ander. Nesrin is heel goed in Engels, dus kan ze tijdens e-learning leerlingen begeleiden die er minder goed in zijn.”

“Ik haalde inspiratie bij het Zweedse schoolmodel. We kijken meer naar welke opleiding bij een leerling past, dan →

- 1 **Directeur Du Jardin: “Iedere leerling krijgt een persoonlijk ontwikkelingsplan”**
- 2 **Leraren Sonia Govers en Stijn Auwers: “Klassiek lesgeven is hier uitgesloten”**
- 3 **Nesrin (17) volgt wiskunde in het vijfde, Engels in het zesde.**

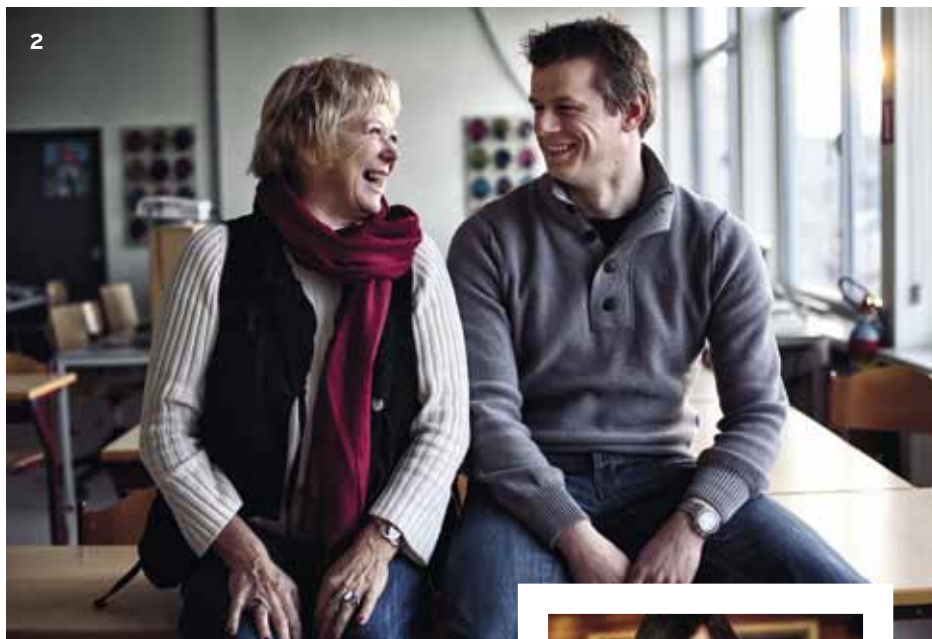
naar de verdeling aso, tso, bso of kso. Dat is dé uitdaging zijn bij de hervorming van het secundair onderwijs. Wij geven een brede algemene vorming op maat, en stellen de studiekeuze zo lang mogelijk uit.”

Meer coach dan leraar

Ronny Du Jardin was topsportcoach voor hij hier zeven jaar geleden directeur werd. “Die ervaring gebruik ik nu om mijn leraren te coachen en het beste uit zichzelf en de leerlingen te halen. In het begin was er wel wat weerstand. Het eerste jaar zijn er vijf leraren opgestapt. Het jaar erna nog eens drie. Maar wie gebleven is, voelt zich hier goed en is trots op de resultaten die de leerlingen halen.”

“Vroeger gaf ik heel klassiek les maar dat is uitgesloten nu”, zegt Sonia Govers. “De leerlingen zitten wel per klas maar ze werken heel vaak zelfstandig. Ik ben meer een coach. Ik begeleid hen in hun leertraject en breng structuur aan. Meryem, een leerling uit mijn klas, is heel goed in wiskunde en volgt zelfstandig de leerstof van het zesde jaar. Dat geeft wat extra werk voor de leraren maar dat is klein bier tegenover wat de leerlingen hier presteren. En als je het efficiënt aanpakt, valt het allemaal wel mee.”

“Het is niet makkelijk om alle leerlingen altijd te motiveren”, zegt Stijn Auwers, leraar wiskunde in de derde graad. Veel van onze leerlingen komen uit moei-

lijke buurten in Antwerpen. Hun vrienden hangen vaak rond op straat of gaan nauwelijks naar school. Dan is het niet evident om thuis te komen en meteen je huiswerk te maken.”

Mohamed zit in het zesde jaar en wil volgend jaar verder studeren voor ingenieur. “Niemand in mijn familie en niemand van mijn vrienden heeft dat ooit geprobeerd”, zegt hij. “Een voorbeeld heb ik niet. Maar met de steun van de school hoop ik dat het lukt. Ik maak extra oefeningen voor wiskunde tijdens de e-learning uren en soms blijf ik in de huiswerkbegeleiding. Dan kan niemand mij verleiden met een matchke voetbal in de buurt.” ✕

tv Het onderwijsmodel van het Leonardo Lyceum Quellinstraat was een ‘proeftuin’. Dat zijn scholen die een nieuw onderwijsidee uitprobeerden. Zo liggen ze mee aan de basis voor onderwijsvernieuwing in Vlaanderen. Andere scholen kunnen er veel van leren. Volg hun voorbeeld op www.tvklasse.be/reeksen/proeftuinen.

Differentiëren doe je zo

Iedere leerling een individueel leertraject? Zeven tips om succesvol te differentiëren. Geïnspireerd door het Leonardo Lyceum.

- 1 **Maak een analyse van de beginsituatie van je leerlingen. Praat met collega's uit de basis- of kleuterschool en ontdek zo de talenten van je leerlingen.**
- 2 **Werk in de eerste graad met minder leraren die meer vakken geven.**
- 3 **Zet de klasdeuren open. Kijk bij elkaar binnen en leer van je collega's.**
- 4 **Leer je leerlingen zelfstandig werken. Leervorderingen kunnen ze bijhouden in een logboek.**
- 5 **Plan zelfstudiemomenten in op het uurrooster, om leerlingen uit te dagen of te remediëren.**
- 6 **Integreer peer teaching in je lessen. Wie goed is voor een vak kan een andere leerling helpen.**
- 7 **Wees een coach voor je leerlingen. Behoud het overzicht en breng structuur aan.**

EERSTE HULP

Is een leerlingenagenda verplicht?

✉ Onze school is op zoek naar een nieuwe agenda voor onze leerlingen. Is zo'n agenda verplicht? Aan welke voorwaarden moet hij voldoen en wat moeten de leraren erin noteren?

Jean-Pierre, directeur basisonderwijs

Het is voor leerlingen van het basisonderwijs niet verplicht om een agenda bij te houden. Maar de meeste basisscholen gebruiken er wel een. De omzendbrief vraagt dat basisscholen enkel evaluatiedocumenten - en geen leerlingenagenda - een jaar bijhouden. In het secundair onderwijs moeten scholen naast notities van de leerlingen ook een agenda voorleggen.

Er bestaat geen enkele regelgeving die bepaalt hoe die agenda er moet uitzien of wat de leerlingen erin moeten noteren. Formaat, indeling en inhoud verschillen van school tot school. Soms gebruikt een school de agenda ook als communicatie-instrument met de ouders en noteren leerlingen er ook de behaalde punten, afwezigheden, op- en aanmerkingen, activiteiten in. Kortom, de school bepaalt zelf de functie van de leerlingenagenda.

Mogen ouders toetsen inkijken?

✉ De ouders van leerlingen vragen geregeld om het examen van hun kind in te kijken. Ik wimpel die vraag altijd af. Hebben ze dat recht?

Stefaan, leraar geschiedenis

Leerlingen en ouders hebben het recht om het examen van hun kind in te kijken en een kopie ervan te vragen. Dat is een rechtstreeks gevolg van het decreet over de Openbaarheid van Bestuur (26 maart 2004), waar ook scholen onder vallen. De school mag wel vragen dat ouders voor de kopie betalen. Ze mogen ook enkel het examen van hun eigen kind inkijken. Voor ouders kan het heel verhelderend zijn om samen met de betrokken leraar het examen te overlopen.

Verplicht op uitstap?

✉ Een leerling mag van haar ouders niet mee op een driedaagse uitstap naar Parijs. Maar die uitstap past in de geïntegreerde proef van de leerlingen. Kan ik haar verplichten?

Marc, directeur secundair onderwijs

Omdat meerdaagse uitstappen meestal niet zomaar 'plezieruitjes' zijn en ze zowel een sociale als een pedagogische functie hebben, moet je er als school er proberen voor te zorgen dat alle leerlingen deelnemen. Zowel in het basisonderwijs als in het secundair onderwijs hangen er aan de organisatie van meerdaagse uitstappen een aantal voorwaarden vast. In het **basisonderwijs** geeft de regelgeving aan ouders het recht om hun kind niet te laten meegaan op buitenschoolse activiteiten van één dag of meer. In dat geval moet de school voor het kind opvang organiseren in de school zelf. Kinderen moeten tijdens die periode kunnen deelnemen aan activiteiten die zo dicht mogelijk aanleunen bij de buitenschoolse activiteit.

Ouders moeten hun schriftelijke toestemming geven voor buitenschoolse activiteiten. Vaak gaan scholen ervan uit dat elk kind er automatisch aan deelneemt, tenzij er een tegenbericht is gekomen van de ouders. Deze regel leg je het best vast in een algemene bepaling in het schoolreglement. Ze geeft ouders het recht om hun kind niet te laten deelnemen als ze deze weigering vooraf uitdrukkelijk schriftelijk meedelen aan de school.

In het **secundair** onderwijs kunnen ouders enkel weigeren om hun kind te laten deelnemen als:

- » het om een meerdaagse uitstap gaat;
- » het schoolreglement deelnemen niet verplicht;
- » de ouders of de meerderjarige leerling de school vooraf en gemotiveerd op de hoogte brengen.

De school moet opvang organiseren op een pedagogisch verantwoorde manier. Op de bijdragelijst die de school voor het begin van het schooljaar opstelt, komen de eventuele kosten voor deze buitenschoolse activiteiten. Om financiële drempels te vermijden, neemt de school het best initiatieven zoals schoolsparen.

CLB: plicht of recht?

✉ Een van mijn leerlingen leest erg slecht. Ik vermoed dat zij dyslexie heeft. Ik verwees de ouders door naar het CLB. Kiezen ze zelf of ze daarop ingaan?

Klaartje, leraar eerste leerjaar

Ja. Een leerling begeleiden gebeurt in een sfeer van vertrouwen en dialoog. Het initiatief gaat in principe altijd uit van de 'vraagsteller'. Het CLB start dus pas een begeleiding op nadat een leerling of een ouder dat vraagt. Soms komt het CLB in actie omdat verschillende deskundigen (leraar, zorgcoördinator, directeur ...) zich zorgen maken om een leerling. Het centrum zal dan altijd eerst uitdrukkelijk toestemming vragen aan de ouders (voor een leerling jonger dan 12 jaar) of aan de leerling zelf (vanaf 12 jaar, als hij de situatie goed kan inschatten). Begeleiding is een **recht**. Een ouder of leerling (12+) kan dus begeleiding weigeren. Het is echter in het belang van de leerling dat er zo snel mogelijk iets gebeurt.

CLB-begeleiding is **verplicht** bij spijsbelen en medische onderzoeken.

Wie beslist over vaste benoeming?

✉ Ik kreeg dit jaar weer geen vaste benoeming, een collega met minder anciënniteit wel. Ik stel mezelf ernstige vragen bij het personeelsbeleid van mijn school. Bij wie kan ik daarmee terecht?

Anja, leraar lichamelijke opvoeding

Leraren die vragen hebben over het personeelsbeleid op school (bijvoorbeeld een ontslag, verdeling van opdrachtenpakketten, verdeling van lestijden ...) kunnen hiermee niet terecht bij het Vlaams ministerie van Onderwijs en Vorming. Het onderwijs in Vlaanderen wordt ingericht door honderden lokale schoolbesturen die optreden als werkgever. Het ministerie beschikt op het vlak van personeelsbeleid over geen enkele bevoegdheid en kan bijgevolg niet tussenkomen in betwistingen tussen leraren en schooldirecties of inrichtende machten.

Als je het niet eens bent met het personeelsbeleid van je school, kan je – in deze volgorde – wel bij de volgende instanties terecht:

- » je werkgever. Dat is de inrichtende macht (het schoolbestuur) van je school;
 - › het gemeentebestuur voor een gemeenteschool
 - › het provinciebestuur voor een provinciale school
 - › de scholengroep in het Gemeenschapsonderwijs
 - › een vzw in het vrij onderwijs
- » de onderwijskoepel van je school;
- » je vakbond (als je bent aangesloten);
- » juridische kanalen.

Extra kosten voor ouders

✉ Onze school verhoogt de bijdrage voor de middagopvang vanaf 1 maart van 0,5 naar 0,75 euro. Mag ze dat doen tijdens het schooljaar?

Lydia, leraar tweede leerjaar

Nee, dat mag niet. Scholen mogen sinds 1 september 2011 het reglement niet meer aanpassen in de loop van het schooljaar. Aangezien de bijdrageregeling een onderdeel is van het schoolreglement, kan de school die regeling dit schooljaar dus niet meer wijzigen. Er bestaat op die regel een uitzondering: als de wijziging een gevolg is van nieuwe regelgeving, kan het wel. Zo is de regeling in verband met de maximumfactuur bijvoorbeeld met ingang van 1 januari 2012 gewijzigd. Voor die wijziging kan een school het reglement in de loop van dit schooljaar wel nog aanpassen.

Wil jij advies?

Heb je een vraag voor deze rubriek, over je loopbaan, je klas of je rechten als leraar? Stuur die naar redactie.leraren@klasse.be met als onderwerp 'eerste hulp'. Op www.klasse.be/leraren vind je bij de dossiers tips en advies over allerlei onderwerpen, van schoolkosten over hygiëne tot het oudercontact.

“Boon is fenomenaal”

Tijdens haar lessen Nederlands in het Atheneum Gentbrugge zet Joke Van de Putte (30) zwaar in op Jan de Lichte.

Rebel van de Vlaamse literatuur

100 jaar Louis Paul Boon

Een voorliefde voor pornografische literatuur en jong naakt verwacht je niet meteen van een kandidaat-Nobelprijswinnaar. Toch had Louis Paul Boon die prijs volgens zijn fans zeker gekregen mocht een hartaanval hem niet vroegtijdig gevelde hebben.

Op 15 maart 2012 zou de rebel van de Vlaamse literatuur honderd worden. Tijdens het 'Boonjaar' geven geboortestad Aalst en het Letterenhuis Antwerpen de tientallen activiteiten een extra dimensie met een prestigieuze dubbeltentoonstelling. 't Gasthuys – Stedelijk Museum Aalst focust op de **helden en antihelden** uit de romans. Het Letterenhuis toont zijn leven en werk, van de fabriekstad Aalst tot het 'schrijvershol' dat hij in Erembodegem liet bouwen: Villa Isengrimus.

Aalst haalt zelfs de boeken weg van de schrijftafel en brengt ze tot leven in en rond de binnenstad. In De Werf snuister je stiekem in zijn '**fenomenale feminateek**'. Op 22 april maak je het proces en de terechtstelling van Jan de Lichte live mee. Een toeristische fietsroute leidt je langs het decor van De Kapellekensbaan en Pieter Daens. Eind juni staat er een feest met parade op het programma.

BOON 2012! Rebellen - van 17 maart tot en met 23 september 2012 - 't Gasthuys Stedelijk Museum Aalst

Villa Isengrimus - van 18 maart tot en met 4 november - Letterenhuis Antwerpen

Dubbeltentoonstelling in het kader van het Boonjaar 2012 - gratis voor houders van de lerarenkaart (i.p.v. 6 euro)

Meer info over alle activiteiten op www.boon2012.be

GRATIS GEZINSDAGEN

Vijfhonderd leraren en hun gezin krijgen een Boon-viparrangement. Een gids leidt hen rond en medewerkers stellen de educatieve pakketten voor. Het Antwerpse Letterenhuis laat de curator van de tentoonstelling aan het woord. In Aalst verken je de binnenstad met de Boonwandeling, ontmoet je de rebellen van Boon in het museum en geven kunstenaars Jon en Ibe tekst en uitleg bij de 'fenomenale feminateek'.

Gratis gezinsdagen - zondag 25 maart in Antwerpen - zondag 29 april in Aalst - inschrijven via www.lerarenkaart.be/inschrijven

Een gelaarsde kat en een geweldige beer

De lerarenkaart stuurt je op expeditie. In een grot honderd meter onder de grond of door de tuinen van Hoegaarden. Verslingerd aan het geruis van de zee? Dan zijn Seafront en Beaufort goede adresjes. Mis de start van het Boonjaar niet en neem Mieke Maaïke of Jan de Lichte mee naar bed. Surf voor het recentste aanbod naar www.lerarenkaart.be en abonneer je op de nieuwsbrieven. De last-minutes vind je op de Facebook-fanpagina 'Lerarenkaart'.

WOENSDAG 7 MAART

ONDERWIJS EN CULTUUR

VORMING Hoe geef je cultuur en creativiteit vanuit een langetermijnvisie een plek op school? Kunst in Zicht en Bureau Cist tonen tijdens een symposium de resultaten van ICQ (of 'I seek you', 'ik zoek je'), een project dat werkt aan de verbinding tussen onderwijs en cultuur. **Waar?**

Museum de Pont - Wilhelminapark 1 - 5041 EA Tilburg (NL) **Wanneer?** 14 tot 18 uur **Wie?** Gratis voor leraren basisonderwijs en cultuurwerkers (inschrijving verplicht). Je ontvangt een gedrukte versie van de cursus **Info en inschrijven:** www.icqweb.eu/symposium

WOENSDAG 7 MAART

DE BOUWERS VAN MORGEN

INFODAG Bij een hapje en een drankje maak je kennis met Kamp C, een provinciaal domein waar duurzaam bouwen en wonen centraal staan. Een gids leidt je rond op het domein en door de tentoonstelling. Je ontdekt het aanbod op maat van je klas. **Waar?** Kamp C - Provinciaal

Centrum Duurzaam Bouwen en Wonen - Britselaan 20 - 2260 Westerlo **Wanneer?** 14 tot 17 uur **Wie?** Gratis voor leraren (geen gezinsleden - inschrijving verplicht) **Info:** www.kampc.be **Inschrijven:** 014 27 96 50 of info@kampc.provant.be

WOENSDAG 7 MAART

KOSTBAAR WATER

VORMING Concrete tips maken je kleine wereldburgers nog gevoeliger voor de kostbaarheid van water. Leg de link met hoe kinderen in het Zuiden met water omgaan. Probeer werkvormen uit die je met foto's, voorwerpen en pictogrammen gemakkelijk zelf kan uitwerken. **Waar?**

Djapo-afdeling Leuven (Ortolanenstraat 6) en Hasselt (Trichterheideweg 2 / 2) **Wanneer?** 14 tot 16 uur **Wie?** Leraren kleuter- en eerste graad lager onderwijs betalen 15 euro per deelnemer **Info:** www.djapo.be **Inschrijven:** leuven@djapo.be of hasselt@djapo.be

ZATERDAG 10 MAART

HOEZO, DESIGN?

INFODAG (met het gezin) Hoe komt design tot stand? De ervaringstentoonstelling 'Hoezo, design?' toont een designproces van idee, ontwerp tot een zelfgemaakt product. Dit educatieve traject daagt leerlingen tso en bso uit om samen te werken met professionele vormgevers. Na de koffie en een korte uiteenzetting krijg je een rondleiding en een inleiding op de workshop. **Waar?** Bezoekersonthaal C-mine, energiegebouw - C-mine 10 - 3600 Genk (gps: Evence Coppélaan 91) **Wanneer?** 10 uur of 14 uur **Wie?** Gratis voor leraren en hun gezin **Info:** www.hoezodesign.be **Inschrijven:** geertje.cools@genk.be (vermeld je naam, school, het aantal volwassenen en kinderen)

ZONDAG 11 MAART

MERCATOR DIGITAAL

© Isabel Corthier

VIPDAG (met het gezin) De wereld van Mercator ontvouwt zich in Sint-Niklaas. Stuur je gezin door het nieuwe decor. Neem deel aan een gegidste rondleiding of stadswandeling. Je kiest uit vier ateliers. Kinderen vanaf acht jaar krijgen een aangepast programma. **Waar?** Stedelijke Musea Sint-Niklaas - Zwijgershoek 14 - 9100 Sint-Niklaas **Wanneer?** 9 tot 17 uur **Wie?** Gratis voor leraren en hun gezin (kinderen vanaf 8 jaar) **Info:** musea.sint-niklaas.be/stem **Inschrijven:** www.lerarenkaart.be/inschrijven

WOENSDAG 14 MAART

SCULPTURIZED!

INFODAG Een multimediale beeldentour op een handpalmcomputer (PDA) maakt kunst voor jongeren toegankelijk en interactief. Het Middelheimmuseum en Piazza dell'Arte lanceren Sculpturized!, het gps-gestuurde tentoonstellingsparcours gecreëerd voor en door jongeren vanaf 14 jaar, met een infodag voor leraren. **Waar?** Middelheimmuseum - Middelheimlaan 61 - 2000 Antwerpen **Wanneer?** 14 tot 16.30 uur **Wie?** Gratis voor leraren **Info:** www.piazza.me - www.middelheimmuseum.be **Inschrijven:** uitsluitend via www.lerarenkaart.be/inschrijven

WOENSDAG 14 MAART

AAN TAFEL!

INFODAG (met het gezin) In 2050 zal onze planeet negen miljard mensen te voeden hebben. Hoe werkt het systeem vandaag? Wat moet er veranderen om aan de vraag te blijven voldoen? Hoe stimuleer je een eerlijke verdeling? Tijdens de gegidste rondleiding krijg je

antwoorden. Nu eens ludiek en prikkelend, dan weer wetenschappelijk en confronterend. **Waar?** Tour & Taxis - Havenlaan 86 C - 1000 Brussel **Wanneer?** 13.30 uur **Wie?** Gratis voor leraren en kinderen tot 6 jaar, andere gezinsleden betalen 6 euro (i.p.v. 8 of 12 euro). Gratis catalogus en pedagogisch dossier voor leraren. **Info:** www.expo-aan-tafel.be **Inschrijven:** uitsluitend via www.lerarenkaart.be/inschrijven

DONDERDAG 15 EN VRIJDAG 16 MAART

JA, IK WIL

VIPDAGEN (met partner) Frank is een vijftigjarige, gescheiden man. Met zijn enige dochter Julie heeft hij nauwelijks contact. Dan wordt bij Frank een hersentumor vastgesteld. Bijna op hetzelfde moment kondigt Julie aan dat ze gaat trouwen met haar vriend Martin. 'Ja, ik wil' is enerzijds een voorstelling over afscheid nemen, sterven en

euthanasie, en anderzijds over de relatie tussen een vader en zijn dochter. Het is een emotioneel geladen voorstelling die ondanks het thema ook humor bevat. **Waar?** Theater Tinnenpot - Tinnenpotstraat 21 - 9000 Gent **Wanneer?** 20 uur **Wie?** Gratis voor leraren tweede en derde graad secundair onderwijs en hun partner **Info:** www.deezillusie.be **Inschrijven:** www.deezillusie.be (gratis demonstratievoorstellingen)

DONDERDAG 22 MAART

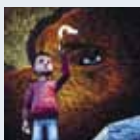
JA, IK WIL

zie donderdag 15 maart

Waar? Theater Leftbank - Halewijnlaan 80 - 2000 Antwerpen

ZONDAG 25 MAART

DE GEWELDIGE BEER

VIPDAG (met het gezin) Kleine Sofie en grote broer Jonathan logeren bij opa in een afgelegen huis in de bossen. Jonathan is nergens bang voor. Hij vindt Sofie maar lastig en probeert van haar af te komen. Maar dat Sofie door een gigantische beer meegenomen zou worden, diep in het

eeuwenoude en verboden bos achter opa's huis, had hij nooit gewenst. Hij moet haar redden! Deze animatiefilm is geschikt voor kinderen vanaf 7 jaar. **Waar?** Cartoon's - Kaasstraat 4-6 - 2000 Antwerpen **Wanneer?** 14 uur **Wie?** Gratis voor leraren en maximaal twee begeleidende personen **Info:** www.jekino.be/ **Inschrijven:** uitsluitend via www.lerarenkaart.be/inschrijven

ZONDAG 25 MAART

TUINEN VAN HOEGAARDEN

UUTTIP (met het gezin) Kriebelen je groene vingers in het voorjaar? Op de Lente Plantenbeurs presenteren dertig gespecialiseerde topkwekers hun collecties. Ze geven gratis advies over plantenkeuze en standplaats. Gratis voordrachten wisselen af met gratis rondleidingen

door het park of workshops. **Waar?** De Tuinen van Hoegaarden - Houtmarkt 1 - 3320 Hoegaarden **Wanneer?** 10 tot 18 uur **Wie?** Voor iedereen gratis toegankelijk **Info:** www.detuinenvanhoegaarden.be **Inschrijven:** hoeft niet

WOENSDAG 28 EN DONDERDAG 29 MAART

VROUWEN EN MODE

© Sebastiaan Van Doninck

VIPDAG (met het gezin) Een japon voor overdag. En een jurk voor het avondfeest. Weer een andere outfit om te reizen of te sporten. En wat doe je aan om te shoppen? De tentoonstelling 'Een Leven in Mode. Vrouwenkleding 1750-1950. Uit de collectie Jacoba de Jonge' gaat dieper

in op de invloed van de mode op het dagelijkse leven van vrouwen uit de middenklasse in West-Europa tussen 1750 en 1950. De dienst publiekswerking geeft tijdens de vipdag uitleg over het publieksaanbod en de bezoeksformules. **Waar?** Modemuseum Provincie Antwerpen - Nationalestraat 28 - 2000 Antwerpen **Wanneer?** 15 tot 17 uur (woensdag), 19 tot 21 uur (donderdag) **Wie?** Gratis voor leraren en kinderen tot 12 jaar. Kinderen van 13 tot 25 jaar betalen 1 euro. Andere gezinsleden betalen 6 euro (i.p.v. 8 euro). **Info:** www.momu.be **Inschrijven:** uitsluitend via www.lerarenkaart.be/inschrijven

ZATERDAG 31 MAART EN ZONDAG 1 APRIL

DE GROTE MEREN

VIPDAG (met het gezin) Ooit al op amfibie-uitstap geweest met een rode krokodil? Daarvoor moet je in Les Lacs de L'Eau d'Heure zijn, het grootste merengebied van België. Tijdens de vipdag krijg je gratis toegang tot het Aquacentre, een subtropisch

zwemparadijs. Of je volgt het avonturenparcours tussen de bomen. De grootste stuwdam van België kent voor jou geen geheimen meer na de gegidste rondleiding. Infosessies geven je meer uitleg over schoolbezoeken. **Waar?** Centre d'Accueil de la Plate Taille - 99 route de la Plate Taille - 6440 Boussu-les-Walcourt **Wanneer?** 11.30 tot 17 uur **Wie?** Gratis voor leraren, hun partner en kinderen tot 6 jaar. Andere gezinsleden betalen de normale tarieven voor de aparte attracties. **Info:** www.lacsdeleaudheure.be **Inschrijven:** uitsluitend via www.lerarenkaart.be/inschrijven

ZATERDAG 31 MAART TOT EN MET ZONDAG 15 APRIL

ONTDEK DE AARDE

VIPDAGEN (met het gezin) Tientallen doe-experimenten leren je alles over vulkaanuitbarstingen, tornado's of aardbevingen. De edutainers verrassen je met boeiende weetjes, demonstraties en presentaties. Je maakt een reis door de ruimte met de Apollo 3000 en scheert rakelings langs een meteoriet. Hopelijk land je zacht. **Waar?** Earth Explorer - Fortstraat 128 B - 8400 Oostende **Wanneer?** 10 tot 18 uur **Wie?** Gratis voor leraren, partner en kinderen tot 4 jaar. Kinderen van 5 tot 12 jaar krijgen 50 procent korting en betalen 5,5 euro.

Andere gezinsleden ouder dan 12 jaar betalen het normale tarief.

Info: www.earthexplorer.be **Inschrijven:** uitsluitend via www.lerarenkaart.be/inschrijven

DONDERDAG 5 APRIL

KINDERROCK

INFODAG Op Pennenzakkenrock daagden vorig jaar 23.000 kinderen op. Jij kan vooraf met je gezin deze muziekexplosie leren kennen. Een eenvoudige gezinsoriëntatieloop loodst je door het kinderrockfestival. Terwijl de kinderen het springkasteel uitproberen, mag jij

meedeinen met de muzikale afsluiter. Iedere leraar krijgt bovendien een Pennenzakkenrocksingle. **Waar?** Provinciaal Recreatiedomein Zilvermeer - Zilvermeerlaan 2 - 2400 Mol **Wanneer?** 13 uur **Wie?** Leraren, partner en kinderen **Info:** www.pennenzakkenrock.be **Inschrijven:** uitsluitend via www.lerarenkaart.be/inschrijven

DONDERDAG 5, VRIJDAG 6 EN ZATERDAG 7 APRIL

GROTTEN VAN HAN

VIPDAGEN (met het gezin)

Honderd meter onder de grond maak je een tijdreis van 120.000 jaar. De Grotten van Han stellen een driesterrenmenu samen. Je begint aan de reis met een honderd jaar oude tram. Na het

gegidste bezoek aan de grot speel je Batman in het 3D-speleogame. **Game over?** Dan klim je aan boord van de safaricar die je in het wildpark langs de wilde dieren loodst. **Waar?** Grotten van Han - 2 rue J. Lamotte - 5580 Han-sur-Lesse **Wanneer?** 9.30 tot 17.30 uur (aankomst tussen 9.30 en 12 uur) **Wie?** 9 euro voor het gezin bestaande uit leraar, partner en maximaal vier eigen kinderen. Desgewenst krijgt de houder van de lerarenkaart een gratis middagmaal (middagmaal betalend voor de gezinsleden). **Info:** www.grotte-de-han.be **Inschrijven:** uitsluitend via www.lerarenkaart.be/inschrijven (extra personen kunnen meekomen, zij betalen de gewone tarieven en hoeven niet in te schrijven)

ZATERDAG 31 MAART TOT EN MET ZONDAG 15 APRIL

ACHTER DE SCHERMEN VAN ZEEBRUGGE

INFODAGEN (met het gezin) In het reusachtige gebouw van de oude vismijn proef je de hele visserijgeschiedenis. Je scheept in voor een geheime missie aan boord van een echte Russische duikboot en staat aan het roer van het voormalige lichtschip West-Hinder. Tijdens een

rondvaart beleef je de havenactiviteiten. **Waar?** Seafront - Vismijnstraat 7 - 8380 Zeebrugge **Wanneer?** 10 tot 17 uur (Seafront) - Havenrondvaart enkel tijdens de weekends van de paasvakantie en op paasmaandag, afvaarten om 14 uur, twintig minuten voor vertrek inschepen **Wie?** Gratis voor leraren. Andere gezinsleden betalen het groepstarief. **Info:** www.seafront.be - www.franlis.be **Inschrijven:** hoeft niet

DINSDAG 3 APRIL

CITADEL DINANT

VIPDAG Een kabelbaan of een trap van 408 treden brengt je naar de negen eeuwen oude citadel waar je uitkijkt op de stad en de Maasvallei. Het museum focust op het militaire verleden en het alledaagse leven in de vesting. Na het bezoek aan de citadel scheep je in voor

een boottocht tot in Anseremme en terug. De gratis shuttledienst brengt je naar de ingang van de grot 'La Merveilleuse' die je met een gids verkent. **Waar?** Citadel van Dinant (parking boven) - 3-5 place Reine Astrid - 5500 Dinant **Wanneer?** 10, 12 of 14 uur **Wie?** Gratis voor leraren en kinderen tot 4 jaar. Andere gezinsleden betalen 14 euro per persoon. **Info:** www.citadellededinant.be **Inschrijven:** uitsluitend via www.lerarenkaart.be/inschrijven

VRIJDAG 6, ZATERDAG 7, ZONDAG 8 EN MAANDAG 9 APRIL

ORCHILIM 2012

UUTTIP (met het gezin) De voornaamste orchideeëntoonstelling van Europa, Orchilim 2012, laat de mooiste juweeltjes zien uit de oerwouden van Zuid-Amerika, Azië en Afrika. Verkopers uit de hele wereld bieden de planten te koop aan. Buiten de tentoonstelling volg je workshops

en elke bezoeker krijgt gratis een jonge orchidee. **Waar?** Landcommanderij Alden Biesen - Kasteelstraat 6 - 3740 Bilzen **Wanneer?** 10 tot 18.30 uur (maandag tot 17 uur) **Wie?** Leraren en hun gezinsleden betalen 5 i.p.v. 7 euro. Gratis voor kinderen tot 14 jaar. **Info:** www.orchilim.be

WIN 10 X DUOTICKET Mail uiterlijk op 20 maart naar wedstrijd@lerarenkaart.be, vermeld je naam, adres en het nummer van je lerarenkaart. Geef je mail als onderwerp 'Orchilim'. De winnaars worden persoonlijk verwittigd.

ZATERDAG 7 APRIL

BEESTJES KIJKEN

INFODAG In kinderboerderij en dierenpark De Zonnegloed ontdekken je leerlingen hoe het is om met de kippen op stok te gaan. Of om als een emoe op stelten te lopen. Ze ontmoeten er schapen, geiten, pony's, bizonen en stokstaarten. Doorlopend zijn er tractortochten en

ponyritten. **Waar?** Dierenpark De Zonnegloed - Kasteelweg 22 - 8640 Oostvleteren **Wanneer?** 10 tot 17 uur **Wie?** Gratis voor leraren en eigen kinderen tot 1 meter. Andere gezinsleden betalen 9,5 euro. **Info:** www.dezonnegloed.be **Inschrijven:** info@dezonnegloed.be of 057 40 18 56 (vermeld je naam, adres en het nummer van je lerarenkaart)

DINSDAG 10 APRIL

IN HET WIEL VAN ODIEL

VIPDAG (met het gezin) Odile Defraeye is in 1912 de eerste Belgische tourwinnaar. Precies honderd jaar later treed je in zijn wielsporen dankzij een museumgame. Aan de hand van allerlei informatie op de profielpagina's krijg je een beeld van het

leven in het begin van de twintigste eeuw. Doelgroep voor de game is de tweede en de derde graad bso en tso. **Waar?** WieMu - Polenplein 15 - 8800 Roeselare OF SIM (Stedelijke Izegemse Musea) - Baron de Pélichystraat 5 - 8870 Izegem **Wanneer?** tussen 10 en 17 uur **Wie?** Gratis voor leraren en hun gezin **Info:** www.inhetwielvanodiel.be **Inschrijven:** uitsluitend via www.lerarenkaart.be/inschrijven

DINSDAG 10 APRIL

GROTTEN VAN HAN

zie donderdag 5 april

DONDERDAG 12 APRIL

CITADEL DINANT

zie dinsdag 3 april

DONDERDAG 12 APRIL

FERRE & FRIE

VIPDAG (met het gezin) In de muzikale vertelling Ferre & Frie hebben een grootmoeder en haar kleinzoon allebei een harde realiteit te verwerken. Dat lukt met een portie fantasie en veel liefde. Gebaseerd op het jeugdboek van Siska Goeminne (in 2010 genomineerd voor de

Boekenleeuw en de Gouden Uil Jeugdliteratuur). **Waar?** Openbaar Entrepot voor de Kunsten (OPEK) - ARTFORM - Vaartkom 4 - 3000 Leuven **Wanneer?** 16 of 20 uur **Wie?** Gratis voor leraren en hun gezin (kinderen vanaf 9 jaar) **Info en inschrijven:** FerreFrie@gmail.com (vermeld je naam, adres, nummer lerarenkaart, telefoonnummer, aantal personen en uur van de voorstelling)

ZATERDAG 14 APRIL

BEESTJES KIJKEN

zie zaterdag 7 april

ZATERDAG 14 EN ZONDAG 15 APRIL

GROTTEN VAN HAN

zie donderdag 5 april

VRIJDAG 11 TOT EN MET MAANDAG 14 MEI

ALTIJD ZON

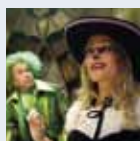
UITTIP (met het gezin) Ga voor een honderd procent weervaste vakantie. Ontspan je bij tropische temperaturen in Aquafun. Bedwing de golven in het golfslagbad of raas

door de Black Hole, een glijbaan in het donker met licht- en geluidseffecten. Kids World, de indoor overdekte speeltuin, biedt kinderen van 4 tot 12 jaar urenlang speelplezier. De wielervriendelijke vindt rondom het park meer dan 2000 kilometer fietspaden. **Waar?** Sunparks Kempen Meren - Postelsteenweg 100 - 2400 Mol **Wanneer?** vanaf vrijdag 11 mei (15 uur) tot maandag 14 mei (10 uur) **Wie?** Leraren betalen 129 i.p.v. 239 euro voor een tweepersoons hotelkamer, 139 i.p.v. 259 euro voor een vierpersoons Standard villa, 159 i.p.v. 299 euro voor een zespersoons Standard villa of 199 i.p.v. 369 euro voor een achtpersoons Standard villa. Exclusief servicekosten en verblijfs- en milieuheffing. Zolang de voorraad strekt. **Info en inschrijven:** www.sunparks.be/klasseweekend of 070 22 37 23 (0,3 euro per minuut)

VRIJDAG 18 MEI

DE GELAARDE KAT

© Wim Lanser

WEDSTRIJD 'De gelaarsde kat, de musical' vertelt op een muzikale en humoristische wijze over de arme molenaar en zijn twee zonen. Hij verdeelt zijn bezittingen en schenkt de oudste zoon de molen. De jongste zoon erft de niet zo gewone kat. Dorothy Wuyts speelt deze kattige hoofdrol. Gewapend met hoed en laarzen belooft ze de jongste zoon de hand van de prinses. Haalt zij het van de gemene tovenaars Titus en Fien? **Waar?** Cultuurcentrum Evergem - Weststraat 31 - 9940 Sleidinge (Evergem) **Wanneer?** 14 tot 17 uur **Wie?** Win gratis tickets voor jou en je partner. Je kinderen (max. 2) betalen het voordeeltarief van 15 euro. **Info:** www.event-team.be **Deelnemen:** www.lerarenkaart.be/inschrijven

EEN ZANDWORM IN DE DUINEN

VIPDAG Om de drie jaar komt de frisse wind niet van over de Noordzee, maar uit de wereld van de hedendaagse kunst. Met **Beaufort04** is de Triënnale voor Hedendaagse Kunst aan Zee in 2012 aan haar vierde editie toe.

Toeristen kijken in hun badplaats op van wat er volgens hen niet thuishoort. Monumentale installaties en intrigerende werken wisselen elkaar in elke ku(n)stgemeente af. Zo bouwt de Finse kunstenaar Marco Casagrande in Wenduine een zandworm van veertig meter die je toegang geeft tot onder de duinen. De Let Ivars Drulle tast in Westende met twee monumentale hoorns de trillingen van licht, geluid en omgeving af en nodigt de bezoeker uit om één te worden met de natuurlijke kracht van de zee.

De meeuw Bo is de speciale kindergids. Hij vliegt met de allerjongste kunstliefhebbers mee tussen alle kunstwerken en ontdekt er spannende acties en kinderactiviteiten. Alle info vind je op www.beaufort04.be, waar je vanaf eind maart ook de gratis lesmap kan downloaden.

Beaufort04 - van 31 maart tot en met 30 september 2012 - www.beaufort04.be

WIN 50 DAGEXCURSIES VOOR 2 PERSONEN, PER AUTOCAR

Vijftig duo's winnen een exclusief bezoek aan de kunsttriënnale. Een autocar brengt je op maandag 2 april in de voor- en namiddag langs de belangrijkste kunstwerken tussen De Panne en Zeebrugge. De begeleidende gids voorziet ze van een persoonlijk verhaal. 's Middags krijg je een broodjeslunch en op het einde neem je de gratis lesmap mee naar huis.

Vul uiterlijk op 20 maart het wedstrijdformulier in op de startpagina van www.lerarenkaart.be ('Gelezen in Klasse').

*Leraren Niels Tas en Antigone
Toufekoulas ontdekken Beaufort04
met hun dochtertje Ona*

LESTIP

RACISME IN DE KLAS

» ALLE LERAREN

Woensdag 21 maart is de Internationale Dag tegen het Racisme. Ter inspiratie: Jongeren Tegen Racisme werkt met **inleefspelen** en een inhoudelijke nabespreking (www.schoolzonderracisme.be). Kompas biedt leraren educatieve methodes aan rond burgerschap, discriminatie, xenofobie en mensenrechten (www.vormen.org/Kompas). Bezoek een open opvangcentrum voor asielzoekers en doe een activiteit met de bewoners (samen koken bijvoorbeeld). Zo ontstaan spontane gesprekken. Andere ontmoetingsactiviteiten op www.ikgavreemd.org. School Zonder Racisme organiseert Café Coloré. Jongeren maken kennis met de inburgeraars van het Brusselse Onthaalbureau.

Lerarendag Café Coloré - op woensdagnamiddag 21 maart organiseert School Zonder Racisme samen met het Brusselse Onthaalbureau 'Café Coloré voor leraren'. Meer info of inschrijven: info@schoolzonderracisme.be.

VAKANTIETIP

GASTRONOMISCH ZEILEN

» ALLE LERAREN

Heb je nood aan gezonde zee-lucht en hou je van lekker eten? Combineer de twee tijdens een 'gastronomisch zeilweekend'. Zijn je smaakpapillen wat avontuurlijker aangelegd? Scheep dan op 26 juni in voor een 'Fish & Chips'-weekend

naar Engeland onder begeleiding van een ervaren schipper.

Croeso Sailing - croeso-sailing.weebly.com - houders van de lerarenkaart krijgen éénmalig 20 procent korting op boeking van het 'gastronomisch zeilweekend' en betalen 148 i.p.v. 185 euro. Voor het 'Fish & Chips'-weekend van 26 tot 28 juni 2012 betalen houders van de lerarenkaart 198 i.p.v. 220 euro. Korting enkel geldig als je rechtstreeks boekt via Croeso Sailing.

ACTIE

WEEK VAN DE SLAGER

» 10 TOT 12 JAAR

Van 16 tot en met 22 april zetten **'ambachtelijke' slagers** hun deuren open om je leerlingen hun wondere wereld te tonen. Sommige slagers bieden een blik achter de schermen, bij andere mag je helpen bij de bereiding van een of ander ambachtelijk product: een worstje draaien, een brochette maken, een pizza afwerken ... Zelfs eventjes winkelbediende spelen hoort erbij. Kortom, 'Van vlees en bloed' komt tot leven tijdens de **'Week van de slager'**. Op de site kan je opzoeken welke slagers in je buurt je vijfde- en zesdeklassers willen ontvangen.

www.deweekvandeslager.be

SPEL

DUURZAAM BOSBEHEER

» VANAF 16 JAAR

'Dwarsbomen' is een nieuw én **gratis educatief spel** voor leerlingen 'hout' (derde en vierde graad secundair onderwijs). Groenhart vzw, een jonge ngo, wil je leerlingen bewustmaken van de problematiek rond (tropisch) hout en duurzaam bosbeheer. Het spel volgt de weg van het hout en wat daarbij allemaal komt kijken (corruptie, illegale kap, milieu-effecten ...). Vertrekpunt is wél dat kiezen voor hout een goede en duurzame keuze is.

'Dwarsbomen' kwam tot stand i.s.m. Centrum Informatieve Spelen, FSC België en Globelink. Het spel is gratis en een begeleider komt het spelen met je leerlingen. Na het spel maken je leerlingen een werkstuk, rekening houdend met duurzaamheidscriteria.

www.groenhart.be – thibaut.joris@groenhart.be – 09 264 90 55

EVENEMENT

IKANDA

» 12-JARIGEN

Op dinsdag 17 april ontdekken leerlingen uit de zesde klas lager onderwijs hun talenten op **'Ikanda 2012'**, een **kindercongres** voor pril cultuurtalent, sluimerende wetenschapsvonden of onderhuidse ondernemingszin. Passionele Vlamingen (Marc De Bel, Herman Verbruggen, Sil Janssen, Sven Nys, Martin Heylen enz.) vertellen hun levensverhaal. Doel:

een 'ikandaook'-reflex opwekken bij de toehoorders.

Tijdens de lunch (boterhammen zelf meebrengen) trakteert 'Ikanda' je leerlingen op nog meer cultuur, wetenschap en ondernemingszin via miniworkshops, experimenten, muziek enz.

'Ikanda 2012' is een organisatie van Flanders DC en vindt plaats op dinsdag 17 april, van 10 tot 16 uur, in Brabant, Leuven. Er is gratis toegang én gratis busvervoer voor alle deelnemers.

www.ikanda2012.be

Inschrijven kan vanaf vrijdag 9 maart om 12 uur en de plaatsen zijn beperkt! Op de site vind je trouwens een kant-en-klare lesvoorbereiding om de dag voor te bereiden in de klas.

WEDSTRIJD

AHA

» VANAF 12 JAAR

© International Polar Foundation - René Robert

"Bedenk of ontwerp individueel of in groepsverband met je klas of jeugdbeweging een idee, concept of toestel om de **ecologische voetafdruk** van jezelf of van je groep te verkleinen." Die oproep lanceerde aardrijkskundeleraar Koen Meirlaen uit Deinze vanuit het Belgische Prinses Elisabethstation op **Antarctica**, waar hij negen weken zit voor het AHA-project.

De deelnemers hebben tot 21 maart tijd om een kort filmpje (2 minuten) te maken over hun idee. Wie naar de tweede ronde mag, moet het idee verder uitwerken en voorstellen aan jury en publiek op de finale op 25 mei.

De oproep vind je op youtu.be/BMHEVjG9rY.

www.ahaproject.be/wedstrijd - koen_meirlaen@hotmail.com

ADVERTENTIE

DEZE MAAND IN KLASSE VOOR OUDERS

BESTE VRIENDJES

© Joris Casier

De school is dé uitgelezen plek om vriendjes te maken, ook vrienden met een andere huidskleur. In de kleuterklas vallen die verschillende kleuren zelfs niet meer op. Maar hoe ouder kinderen worden, hoe minder spontaan die interculturele vriendschappen verlopen. Zeker buiten de school. "Onze kinderen gaan bijvoorbeeld nog niet bij elkaar spelen op woensdagnamiddag", weet directeur Jan Van der Linden van Basisschool

De Evenaar in Antwerpen. In het februari-nummer gaat Klasse voor Ouders op zoek hoe dat komt. Wat kunnen we van kleuters leren? En wat is de rol van ouders?

klasse voor ouders

Klasse voor Ouders belandt acht keer per schooljaar op school. Is je school nog niet geabonneerd? Mail naar abo.ouders@klasse.be
www.klasse.be/ouders

EDUCATIEF MATERIAAL

KIPPETJES

» VANAF 5 JAAR

Karmen, Vuurhaan, Kukel en Karamel beleven grappige en spannende avonturen in de verhalenreeks 'De Kippetjes' (Christian Jolibois & Christian Heinrich). Telkens is het verhaal de aanzet om te praten over momenten uit **geschiedenis en cultuur**, van bijvoorbeeld Christoffel Columbus in 'Het kippetje dat de zee wilde zien' of Galileo Galilei in 'Kippetjes tussen de sterren' tot alles over kip en het ei én Munch in 'Kukel krijgt een broertje' of hanenstreken en de gebroeders Montgolfier in 'Wie heeft de zon gepikt'. 'De Kippetjes' zijn geschikt als voorleesverhalen of (vanaf 7 jaar) om zelf te lezen.

www.abimo.net - 8 delen beschikbaar, 8,95 euro per deel.

WIN EEN VOLLEDIGE SET VAN 'DE KIPPETJES'. Mail vóór 15 maart (met onderwerp 'Kippetjes') naar wedstrijd@abimo.net.

VORMING

LOVE @ FIRST SIGHT

» 10 TOT 12 JAAR

Hoe laat je de vonk wél overslaan en krijg je een hogere instroom van kansengroepen in het hoger onderwijs? Je begint al op de lagere school! Dat verhaal krijg je op de studiedag 'Love & first sight'. Voorts zal men daar ook stilstaan bij de

overgang van lager naar secundair onderwijs en het belang van een bewuste studiekeuze.

De studiedag is (deel van) het slotevenement van het project 'Wablief? Unief!' van Universiteit Gent. Via **workshops** en contacten met universiteiten, docenten, studenten ... brengt dit project allochtone en kansarme lagereschoolleerlingen in contact met hoger onderwijs. Zo wil men kinderen prikkelen voor wetenschap en techniek, kinderen wetenschappers aanbieden als rolmodel, ouders een andere universiteitsbril aanmeten, leraren houvast bieden bij wetenschaps- en technieklessen én kinderen en ouders helpen bij een bewuste en gerichte studiekeuze. Zo probeert het project de vicieuze cirkel te doorbreken waarbinnen de sociaaleconomische achtergrond van leerlingen sterk bepalend is voor studieoriëntering en -keuze.

'Love @ first sight' vindt plaats op donderdag 26 april, van 8.30 tot 12.30 uur, in Universiteitsforum (Ufo) in Gent. Deelnemen is gratis.

www.ugent.be/love-at-first-sight

BEURS

BAOBAB

Leraren leren van leraren. Met verhalen, foto's, video's en didactisch materiaal presenteren meer dan 50 basis- en secundaire scholen **onderwijsvernieuwend projecten** op de **Baobab-projectenbeurs**. In 'beleefhoeken' ontdek je wat zo'n project

concreet betekent voor leerlingen. Hoe organiseer je leefgroepen op school? Hoe zet je individuele leertrajecten op om je leerlingen te motiveren? Hoe werk je met *digital storytelling*? Of rond geweldloze communicatie? Hoe doe je aan kwaliteitszorg?

Leraren uit heel Vlaanderen kunnen op de Baobab-beurs ervaringen uitwisselen met Antwerpse collega's rond schoolorganisatie, didactiek, leefklimaat en evaluatie.

De beurs vindt plaats op woensdag 14 maart, van 12 tot 15 uur, in Zappa (August Leyweg 6 - 2020 Antwerpen).

www.antwerpen.be/onderwijs - 03 338 33 40. Deelnemen is gratis. Wie vooraf inschrijft via de site, krijgt een gratis drankje.

ACTIE

ACHTER DE SCHERMEN VAN BLOKKEN

» DERDE GRAAD SECUNDAIR ONDERWIJS

Hoe verloopt een tv-opname van een populaire **quiz**? Je kan het met je hele klas zelf ontdekken als je nu meteen inschrijft. Elke opnamedag worden vijf afleveringen opgenomen in een voormiddagblok (twee afleveringen) en een namiddagblok (drie afleveringen).

Een opnamesessie bijwonen is gratis en elke toeschouwer krijgt twee drankbonnetjes. De volgende opnames zijn gepland op 23, 24, 26, 27 en 30 april en 3 en 4 mei in ENG Videohouse in Vilvoorde. Je schrijft in voor een voor- of namiddagssessie via blokken@demensen.be of 02 709 07 67 (kantooruren).

WEBSITE

PLANNEN VAN ICT OP SCHOOL

» DIRECTIES EN ICT-COÖRDINATOREN

pICTos is een **online-omgeving** waarmee basis- en middenschoolen een visie en beleid rond ICT op school kunnen ontwikkelen. De eigen onderwijsvisie van de school en de ICT-eindtermen vormen daarbij het referentiekader. Daarom ook moet het hele schoolteam meewerken. Dat gebeurt in vijf stappen: je onderwijsvisie verduidelijken, huidige activiteiten inventariseren, prioritaire eindtermen bepalen, nieuwe activiteiten uitwerken, een actieplan opstellen.

Het gebruik van het platform is gratis, maar kan enkel binnen een nascholingstraject (500 euro voor een team van max. 20 à 25 leraren). www.ictbeleidstool.be

PEDAGOGISCH MATERIAAL

ROUWKOFFER

» 3 TOT 18 JAAR

De rouwkoffers van IJD (Interdiocesane Jeugddienst) bieden een schat aan materiaal voor leraren die in de klas willen **werken rond verlies en rouwen**. Een vriend verongelukt, een ouder sterft ... Hoe ga je om met gevoelens als verdriet, angst, boosheid, eenzaamheid ... In de 'Rouwkoffer' (12 tot 18 jaar) vind je teksten, gedichten, muziek, foto's, getuigenissen en andere symbolen. De koffer is geschikt voor alle geloofsovertuigingen. Je kan de 'Rouwkoffer' uitleenen via de provinciale afdelingen van IJD (in provincie Antwerpen ook via De Rank in Turnhout). Naast de 'Rouwkoffer' is er in de provincies Antwerpen en Vlaams-Brabant ook een 'Kinderrouwkoffer' (3 tot 15 jaar) beschikbaar. www.ijd.be/rouw

ACTIE

FIETSEN TEGEN KANKER

» ALLE LERAREN

De 1000 km van Kom op tegen Kanker is de langste **fietstocht** in Vlaanderen. Afzien geblazen dus, maar de tocht staat dan ook symbool voor de zware inspanningen van mensen die, zelf of in hun omgeving, met kanker werden geconfronteerd. Daarnaast is de tocht een middel om geld in te zamelen voor de (wetenschappelijke) strijd tegen kanker. Wie deelneemt, engageert zich dan ook om 5000 euro startgeld in te zamelen.

Dat hoeft je niet alleen te doen. Het fietsen ook niet trouwens: je mag de afstand alleen fietsen (vier dagen van telkens 250 km) of je stelt een ploeg samen en fietst elk een dag of elk een halve dag. De 1000 kilometer vindt plaats tijdens het Hemelvaartweekend, van 17 tot en met 20 mei.

www.1000km.be – info@1000km.be – 02 227 69 69

PEDAGOGISCH MATERIAAL

WAT NA EEN VERKEERSONGEVAL?

» VANAF 3 JAAR

In een handige trolley vind je klasmaterialen om meteen mee aan de slag te gaan als een leerling betrokken is bij een **verkeersongeval** (als slachtoffer, als familie van een slachtoffer, als getuige ...). De 'Zebra-Kit' bestaat in twee versies, eentje voor kleuterleiders en eentje voor leraren lager onderwijs. Elke trolley zit boordevol handleidingen met lessuggesties, voorleesboeken, prenten bij voorleesverhalen, 'emoborden', een troostkussen, een gevoelswaaier ...

Je kan zo'n 'Zebra-Kit' gratis uitleenen (op school bezorgd en vier weken later weer opgehaald). De trolley is een initiatief van Rondpunt vzw.

www.zebrakit.be – www.rondpunt.be – www.watnaeenverkeersongeval.be

PEDAGOGISCH MATERIAAL

HOE ZUUR IS EEN CITROEN?

» 10 TOT 14 JAAR

Hoe ziet het DNA van een kiwi eruit? Met het nieuwe gratis educatieve pakket 'Biotechniek' kruipen leerlingen **derde graad lager onderwijs** in de jas van een laborant. Via proefjes in de klas, met alledaags materiaal, maken ze op een toffe manier kennis met (bio)techniek.

Met het pakket 'Breng Techniek Over' (even nieuw en even gratis) leren **leerlingen eerste graad secundair onderwijs**, met eenvoudige materialen, vanuit waarneming en ondervinding planmatig en probleemoplossend werken. Het pakket zet hen aan het werk met tandwiel-, riem-, ketting-, worm- en wormwieloverbrenging.

Je kan deze (en andere) pakketten **gratis downloaden** via www.technopolis.be ('Leerkrachten' – 'Lager onderwijs' of 'Secundair onderwijs' – 'Experimenteer ook in je klas')

VORMING

MY DIGITAL ME JUNIOR

» LERAREN

Met het e-portfolio 'My Digital Me Junior' kunnen leerlingen derde graad lager en eerste graad secundair onderwijs zelf op zoek gaan naar hun top- en droomtalenten. Wie ben ik? Waar ben ik goed in? De portfolio daagt je leerlingen

uit om speels, via groepsactiviteiten en individuele oefeningen hun eigen competenties in te schatten.

Voor de leraar kan de portfolio een hulpmiddel zijn om werk te maken van heel wat leergebied- en vakoverschrijdende eindtermen.

De Dienst Beroepsopleiding (DBO) van het departement Onderwijs en VLAJO stellen de portfolio voor tijdens **gratis regionale studiedagen**, op maandag 12 maart, van 9 tot 12 uur in Leuven (Dirk Boutsgebouw, Diestsepoort 6 bus 101) en op maandag 30 april, van 9 tot 12 uur, in Antwerpen (Anna Bijnsgebouw, Lange Kievitstraat 111-113).

www.vlajo.org – www.ond.vlaanderen.be/dbo
info en inschrijvingen via jurn.vandenmeerssche@vlajo.org (voor Leuven) en nathalie.briessinck@ond.vlaanderen.be (voor Antwerpen)

DEZE MAAND OP TVKLASSE.BE

“IEDERE LEERLING KRIJGT EEN INDIVIDUEEL TRAJECT”

© Joris Casier

In de laatste aflevering van De Proeftuinen trekt TV.Klasse naar het Leonardo Lyceum in hartje Antwerpen, een school met maar liefst 62 nationaliteiten. “Elke leerling volgt hier een individueel leertraject”, legt directeur Ronny Du Jardin uit. “Een leerling uit het derde jaar die goed is in Frans, kan het vak in het vierde jaar volgen. Voor achterstandende bieden we ondersteuning op maat. Zo loodsen we iedereen op eigen tempo door het secundair.”

Je kan het filmpje bekijken op www.tvklasse.be/reeksen/proeftuinen

“IK GEEF IEDEREEN STIEKEM HANDKUSJES”

© Klasse

Pieter heeft Gilles de la Tourette en daardoor doet hij soms wat vreemd. Zijn tics en dwanghandelingen maken het hem niet makkelijk, maar toch is hij een kind als alle anderen. Gamen, voetbal en dino's, daar denkt hij aan. In de reeks "Dit Heb Ik" vertelt hij zijn buitengewone verhaal.

De hele reeks 'Dit heb ik' vind je op www.tvklasse.be/reeksen/dithebibik.

JOE CLAXON TOETERT JE UIT BED

© Klasse

Joe Claxon is de sympathieke truckchauffeur van Yeti. Hij leeft voor zijn vak en in zijn vrachtwagen. Zijn missie? Met zijn bruine linkerarm tieners helpen om dingen te fixen. Deze maand trekt hij de stad in om meer Yetiklippers te vangen, want die hebben meer vrienden, krijgen meer info en winnen vette prijzen.

Of hij slaagt in zijn opdracht? Pwaaat Pwaaat! Volle gas naar www.yeti.be/tv.

TV.Klasse maakt videoreportages voor leraren, leerlingen en ouders. Je vindt ze online op www.tvklasse.be.

ADVERTENTIE

JEUGDBOEK / WEDSTRIJD

HEKSENGRIEP IN JE KLAS

» VANAF 9 JAAR

'Heksengriep' van Rob Baetens is een gloednieuw **fantasyverhaal** met een forse knipoog naar de realiteit. Elles is een (paranormaal) heksenkind met onvermoede krachten. Samen met haar klasgenoten gaat ze op een bloedstollende ontdekkingstocht en staan ze voor uitdagingen waar ook de aarde en de mensheid mee worstelen.

Uitgeverij Kramat lanceert een wedstrijd rond dit boek waarbij je een **gratis lezing** van Rob Baetens kan winnen voor 50 leerlingen (half juni). Als troostprijs zijn er **vijf exemplaren** van 'Heksengriep' voor evenveel klasbibliotheken. www.kramat.be

EDUCATIEF MATERIAAL

GEMENGDE GEVOELENS

» VANAF 16 JAAR

Het nieuwe cahier '**Gemengde relaties & gemengde gevoelens**' bundelt **tips en tricks** voor jongeren, leraren, begeleiders, hulpverleners. Het is een handleiding om bijvoorbeeld een 'vreemde' partner voor te stellen aan je ouders en te tonen wat je vervolgens kan doen als deze relatie slecht aankomt. Maar ook leraren en jongerenbegeleiders krijgen handvatten aangereikt om beter om te gaan met gemengde koppels.

www.ellavzw.be – 10 euro – bestellen via de site (klik op 'intermediairen' en dan op 'aanbod')

WIN 10 X 'GEMENGDE RELATIES & GEMENGDE GEVOELENEN'. Mail vóór 24 maart (met onderwerp 'Ella') naar win.leraren@klasse.be.

TEST

LINK IN DE KABEL

» VANAF 14 JAAR

'Diginatives' is een nieuwe online **mediawijsheidtest** voor jongeren vanaf 14 jaar. De test focust op de kansen en risico's van omgang met (nieuwe) media. Link in de Kabel, een Leuvense vzw, wil hiermee de digitale kloof bij maatschappelijk kwetsbare jongeren helpen te dichten. De vzw runt een open computer leercentrum waar jongeren kunnen leren en experimenteren en biedt computercoaching op maat. De test 'Diginatives' werd ontwikkeld i.s.m. KHLim (Katholieke Hogeschool Limburg). Hij behandelt in een 70-tal vragen diverse thema's als kritische evaluatie, veilig internet, online pestgedrag, positieve web 2.0 toepassingen enz. Je kan de test gebruiken als basis voor verdere vorming, maar het is vooral een confrontatie met je eigen online gedrag. De test is gratis voor iedereen die met jongeren wil werken rond mediawijsheid. Voor leraren is er een infopakket met vragen, antwoorden, motivering en gebruikershandleiding. Je krijgt bovendien een overzicht van de resultaten van je klasgroep. Zo kan je thema's kiezen om verder op door te werken. In overleg organiseert Link in de Kabel ook workshops om leraren vertrouwd te maken met de tool.

www.diginatives.be (de test duurt ongeveer één lesuur) - vraag een login via info@linkindekabel.be - www.linkindekabel.be

CAMPAGNE

GLOBAL CAMPAIGN FOR EDUCATION

» ALLE LERAREN

'Gezondheid en Onderwijs: partners voor het leven' is het thema van de 'Week van de Wereldactie voor Onderwijs', van 22 tot 28 april. Dit jaar schenken de initiatiefnemers bijzondere aandacht aan de samenhang tussen onderwijs en gezondheid (van kinderen en moeders). De **campagne** herinnert beleidsmakers wereldwijd aan hun belofte om jongeren toegang te bieden tot kwaliteitsvol onderwijs.

www.campaignforeducation.org – voor België: gce-belgium.skynetblogs.be

ADVERTENTIE

KORTING

GA GEREGLD OP DIERENBEZOEK

» ALLE LERAREN

© Sabine Ory

De eenjarige tapir Kamal krijgt een liefje. Al zal hij dat pas weten als hij volwassen is. Nog twee jaar en ze kunnen gestreepte jongen voortbrengen. De okapi's waren hen

voor, want Mchawi werd de zevenenveertigste baby-okapi in de Antwerpse Zoo. Kai-Mook en haar familie verhuizen deze zomer naar Planckendaal. Ben jij benieuwd naar het leven in het dierenrijk? Als leraar krijg je 15 procent korting op een **ZOO/Planckendaal/Serpentarium-abonnement**. Surf naar de startpagina van www.lerarenkaart.be (rubriek 'gelezen in Klasse'). Vul het formulier in dat je daar kan downloaden en geef dat op vertoon van je lerarenkaart af aan de balie van de ZOO of Planckendaal. Je abonnement loopt van 1 april 2012 tot 31 maart 2013. Maart 2012 krijg je er gratis bij. Je geniet ook de voordelen vermeld op www.zooantwerpen.be.

Geldig op gezinsabonnement, gezinsabonnement 60+, gezinsabonnement mindervalide, eenoudersgezinsabonnement, individueel abonnement, individueel abonnement 60+ en individueel abonnement mindervalide, geen korting op de parking in Planckendaal, geen korting voor inwonende personen van 18 jaar of ouder

ACTIE

KRANIG WATER

» BASIS- EN SECUNDAIR ONDERWIJS

Alle Vlaamse scholen kunnen op **Wereldwaterdag** (22 maart) de uitdaging aangaan om een dag lang enkel **kraantjeswater** te drinken. 'Kranig water' is een onderdeel van de campagne 'Jongeren keren het klimaat' (GREEN vzw). Die campagne maakt jongeren bewust rond de noodzaak om onze CO2-uitstoot te verminderen. Kraantjeswater drinken betekent minder transport van water, minder drankverpakkingsafval enz. Je kan je school gratis inschrijven via www.jongerenkerenhetklimaat.be en je krijgt dan posters en een educa-

tief dossier om de actie te ondersteunen. Met je acties rond 'Kranig water' kan je meedingen naar de titel van 'Kranigste School 2012'. De winnende school mag met 55 leerlingen naar het interactieve waterDOEcentrum Hidrodoe (inclusief vervoer), de nummers twee en drie winnen een waterworkshop.

www.jongerenkerenhetklimaat.be – voor de wedstrijd stuur je het actieplan vóór 13 maart naar jongerenkerenhetklimaat@greenbelgium.org

BOEK & FILM

DE HONGERSPELEN

» VANAF 12 JAAR

De succesvolle trilogie 'The Hunger Games' van Suzanne Collins krijgt uiteraard ook een verfilming. Deel 1 komt deze maand in de Vlaamse bioscopen, met Jennifer Lawrence als de 16-jarige Katniss Everdeen, die vrijwillig de plaats van haar zusje inneemt voor de Hongerspelen. Wat ooit Noord-Amerika was, is nu een verzameling van twaalf districten, genadeloos geregeerd door één Hoofdstad. Elk jaar stuurt elk district één jongen en één meisje tussen twaalf en achttien jaar oud naar de Hongerspelen. Tijdens een live televisie-uitzending bekampen ze elkaar tot er maar eentje overleeft. Is Katniss bereid om haar menselijkheid op te offeren om te blijven overleven?

De film loopt vanaf 21 maart in de zalen. De trilogie 'De hongerspelen', 'Vlammen' en 'Spotgaai' is ook in het Nederlands verkrijgbaar.

www.wpg.be – nl-nl.facebook.com/belgafilms.be

Uitgever WPG en filmverdelers Belgafilms lanceren een grote actie rond de eerste film.

WIN 100 DUOTICKETS VOOR DE FILM EN 100 SPECIALE UITGAVES VAN HET EERSTE DEEL VAN DE TRILOGIE. Mail vóór 17 maart (met onderwerp 'Hongerspelen boek' of 'Hongerspelen film') naar win.leraren@klasse.be.

OPROEP

SYNTRA ZOEKT LESGEVERS

» ALLE LERAREN

800 docenten geven les in een van de campussen (Turnhout, Leuven, Mechelen, Antwerpen, Kontich) van Syntra AB (Antwerpen en Vlaams-Brabant). Syntra organiseert massa's **praktijkgerichte opleidingen** in drie formules (open aanbod, op vraag en via 'Leertijd', voor jongeren op leercontract). Voor al deze opleidingen zoekt Syntra voortdurend nieuwe lesgevers, voor zowel overdag als 's avonds.

Op zaterdagvoormiddag 17 maart is er een **Jobdag** in Kontich. Je krijgt er een algemene inleiding over de manier van werken en daarna ontdek je alle vacatures.

Alle info en inschrijvingen via www.lkgeeflesbijsyntra.be

VORMING

GRATIS TURKS

» LAATSTEJAARS SECUNDAIR ONDERWIJS

Istanbul, Troje, Efese ... steeds meer schoolreizen gaan richting Turkije. Of je organiseert een uitwisseling met een Turkse school? De Vakgroep Turks van Toegepaste Taalkunde (Hogeschool Gent) wil daarop inspelen met gratis introductielessen Turks. Op een afgesproken moment krijgen je leerlingen één of twee lessen **introductie in de Turkse taal**: mensen begroeten en afscheid nemen, je voorstellen, iemand bedanken, een prijs vragen en afdingen, eten of drank bestellen, zeggen dat het lekker is ... Kortom, de eerste taalbarrière doorbreken. In ruil geef je je gastleraar de kans om de academische opleiding van Toegepaste Taalkunde (master in het tolken, master in het vertalen, master in de meertalige communicatie) even voor te stellen aan je leerlingen.

Alle info op gtt.hogent.be/actua/gratisintroductielesturks. Afspraken via johan.vandewalle@hogent.be.

ADVERTENTIE

UIT MET DE KLAS

HERSENFESTIVAL

» 14 TOT 18 JAAR

Ook jij bent welkom op de slothappening MOM4Y, het Festival over Hersenen. Meeting of Minds for Youth is een schoolproject van Breinwijzer vzw met een lessenspakket, wedstrijd en slothappening. Leerlingen uit de tweede en derde graad gaan op **ontdekkingstocht doorheen het brein**. Welke invloed hebben de hersenen op (on)bewustzijn, eetstoornissen, angst, verslaving? Je vindt er wetenschappelijke presentaties naast workshops mindfulness, beatbox, jongleren, breakdance ... en een moreel casino. Deelnemen is gratis, maar de plaatsen zijn beperkt zodat je vooraf moet inschrijven.

donderdag 15 maart 2012 (9 tot 15.50 uur) - Het Pand - Onderbergen 1 - 9000 Gent - www.breinwijzer.be - inschrijven: info@breinwijzer.be of 0496 29 71 07

ACTIE

IK HAAT LEZEN

» VANAF 6 JAAR

'Luisteren doet boeken lezen' is de idee achter de nieuwe campagne van **Luisterpuntbibliotheek**. Met behulp van 'Daisy'-technologie en vrijwillige inlezers zetten zij boeken om in 'Daisy'-boeken, van begin tot einde ingelezen. Luisterpuntbibliotheek richtte zich tot voor kort haast uitsluitend op blinden en slechtzienden, maar mikt nu met de nieuwe campagne resoluut op kinderen en jongeren met **dyslexie**. Door naar een boek te luisteren terwijl ze in het gedrukte exemplaar

de tekst volgen, leren ze de juiste klanken met de juiste tekens te associëren. Luisterpuntbibliotheek heeft trouwens een contract met de uitgevers, waardoor ze alle boeken die in Vlaanderen verschijnen vrij van auteursrechten via 'Daisy' ter beschikking kunnen stellen van geregistreerde 'lezers'. Zo kunnen ook jongeren met dyslexie meepraten over Harry Potter.

Leraren kunnen met deze technologie een verschil maken voor leerlingen met dyslexie: de vragen van een toets ook eens voorlezen, deze leerlingen toelaten een laptop te gebruiken tijdens lessen, toetsen, examens en thuis. De meeste schoolboeken zijn trouwens ook digitaal beschikbaar.

Luisterpuntbibliotheek zoekt ook steeds gemotiveerde vrijwilligers met een leuke stem, goede uitspraak en een passie voor boeken. Leraren weten hoe ze een publiek kunnen veroveren met hun stem ... de gedroomde inlezers dus?

www.ikhaatlezen.be - www.luisterpuntbibliotheek.be (en klik zeker eens op 'vrijwilligers')

DEZE MAAND IN YETI

LIJF EN LIEF

Yeti stelt voor: dokter Schaemroodt. Elke maand beantwoordt de dokter een blozendewangenvraag. Heel voorzichtig. En op fluisterton. De rubriek behandelt tiener-vragen en wordt gemonitord door de expertise van Sensoa. Dokter Schaemroodt gaat vanaf maart live op www.yeti.be en ze neemt alle seksueel gerelateerde vragen over van 'Vraag het aan Lisa'. Tieners met vragen krijgen

een individueel antwoord van een kinderpsycholoog die de rol van Lisa en dokter Schaemroodt opneemt. Kom binnen in het kabinet van dokter Schaemroodt op www.yeti.be/yetivt.

Yeti

Ontdek dokter Schaemroodt samen met je leerlingen in Yeti, het Klasse-bijtschrift voor tieners tussen tien en twaalf jaar. Abonneren kan via secretariaat@yeti.be. www.yeti.be

DVD

4 X DICKENS

» ALLE LEEFTIJDEN

'Oliver Twist', 'Great Expectations', 'A Tale of Two Cities', 'Hard Times'. Vier klassiekers van de Britse schrijver Charles Dickens. Op 7 februari vierde men wereldwijd de 200ste verjaardag van zijn

geboorte. B-Motion lanceerde voor deze gelegenheid een **unieke dvd-box** met verfilmingen van de vier genoemde meesterwerken. In de box vind je twee rasechte filmklassiekers van David Lean: 'Great Expectations' (1946) en 'Oliver Twist' (1948). Voorts in de box twee ook al klassieke tv-miniseries: 'A Tale of Two Cities' (1989) en 'Hard Times' (1977). Samen goed voor meer dan 10 uur kijkplezier. De vier dvd's zijn ook los verkrijgbaar.

www.b-motion.nl

WIN 3 X 'CHARLES DICKENS DVD COLLECTIE'. Mail vóór 24 maart (met onderwerp 'Dickens') naar win.leraren@klasse.be.

ADVERTENTIE

ACTIE

MUSICALBAD

» LAGER ONDERWIJS

Zin om met je leerlingen iets te doen rond musical, zingen, acteren, dansen? Lerares Mieke Van Berendoncks en musicalartieste Kirsten Cools vormen het vaste team van Muzix en zullen met veel plezier je leerlingen onderdompelen in een 'musicalbad'. Er

zijn verschillende formules mogelijk voor leerlingen vanaf de eerste klas lager onderwijs, van **initiatielessen** met leuke oefeningen over een lessenreeks met toonmoment tot een uitgebreide samenwerking die eindigt met een heuse **minimusical**. Wie zelf een musicalproject heeft lopen, kan een beroep doen op Muzix voor een 'musicalscrub' (zangcoach, hulp bij de choreografie, tips van een echte musicalartiest ...).

www.muzix.be – 'musicalbad' en 'musicalscrub' zijn beschikbaar vanaf september, maar je kan nu al reserveren

PRENTENBOEK

EEN FIJN PLEKJE IN DE HEMEL

» VANAF 5 JAAR

Omdat Wolf dol is op oma en wil dat ze het altijd naar haar zin heeft, ook later in de hemel, tekent hij haar favoriete plekje in de hemel, met een luie stoel, een boom vol vogels en een kom frambozen. Hij bindt de tekening aan een ballon en laat die naar de hemel vliegen.

Het prentenboek 'Een fijn plekje in de hemel' van Brigitte Minne maakt een moeilijk thema als de dood toch toegankelijk en bespreekbaar. Het is een verhaal over de warme band tussen een oma en haar kleinkind en over het rouwproces van een kind. Met speelse tekeningen (Debbie Lavreys) waarin veel te ontdekken valt.

www.eenhoorn.be – 14,50 euro

WIN 5 X 'EEN FIJN PLEKJE IN DE HEMEL'. Mail vóór 24 maart (met onderwerp 'Een fijn plekje') naar win.leraren@klasse.be

DEZE MAAND IN MAKs!

JONGE WOLVEN ON AIR

© Swin

Waaraan moeten politici heel hard werken tegen 2020? Maks! interviewt deze maand jonge wolven achter het Jongerenpact. Jorien (18) en Eline (17) zijn nu al radiomakers. Ze gaan elke woensdagmiddag met hun eigen programma 'on air' op de lokale radio. Rachel (18) wil graag verpleegster worden: "Ik wil een band kunnen opbouwen met mensen, in een rusthuis moet dat zeker lukken." Ze poseert samen met haar klasgenoten van 6 Verzorging uit het Onze-Lieve-Vrouwe-instituut in Poperinge voor de klasfotograaf van Maks!

Maks!

Maks! is het jongerenblad van Klasse voor leerlingen in de tweede en derde graad secundair onderwijs. Bij het blad hoort ook een bijlage voor leraren. Daarin krijg je tips om Maks! te gebruiken in de les. Schrijf je gratis in op www.klasse.be/maksimum.

10 JAAR LERARENKAART

DE WINNAARS!

Met dezelfde verwondering van Sjakie, die van Roald Dahl de chocoladefabriek mocht bezoeken, aanschouwden tien leraren het bevestigende bericht op hun computer dat hun kaart een **gouden lerarenkaart** was. Zij winnen een reisescheque ter waarde van 500 euro: Stephanie Bral - Annelies Bruynooghe - Liliane De Leeneer - Karolien Delmotte - Nele Guldemont - Ilario Langone

- Nathali Peters - Katrien Put - Amy Quintelier - Mieke Vanhouteghem. Het team van Basisschool Het Bollebos (Anzegem) mag op daguitstap.

SCHOOLPROJECT

TE GEK!?

» 15 TOT 18 JAAR

Geestelijke gezondheidsproblemen blijven taboe. Het project Te Gek!? wil dit stilzwijgen doorbreken. Cd's, concerten, muzikale en literaire tournees, televisiereportages, schoolvoorstellingen, de Te Gek!?-infomobiel ... je kan het 'zo gek' niet bedenken of het kwam al aan bod. Voor de scholen brengen Pieter Embrechts en Eva Binon een nieuwe voorstelling. Woord, muziek en beeld brengen tot leven wat jongeren bekommert inzake **geestelijke gezondheid**. Bij de voorstelling hoort een voor- en nabespreking en je kan ze koppelen aan een lessenreeks over geestelijke gezondheid. Boek nu al de voorstelling in een cultureel centrum in je buurt.

8 oktober tot 8 december 2012 in culturele centra verspreid over Vlaanderen - www.tegek.be - www.demuziekfaktorijs.be - culturele centra kunnen de voorstelling nog steeds boeken

EDUCATIEF MATERIAAL

CONNECTED

» VANAF 15 JAAR

'Connected' is een **nieuw educatief pakket** om jongeren dichter bij elkaar te brengen, niet fysiek, maar emotioneel. In Petto sluit hiermee aan bij het gelijknamige onderzoek (eind 2011) rond **eenzaamheid en verbondenheid** dat verrassende resultaten opleverde. 50 procent van de jongeren vindt dat mensen over het algemeen niet te vertrouwen zijn. Jongeren vragen amper om hulp als ze eenzaam zijn. Leraren worden totaal uitgesloten als aanspreekpunt voor vertrouwelijke zaken. Het merendeel van de jongeren met een andere nationaliteit of niet Vlaamse achtergrond voelt zich niet verbonden met de Vlaamse samenleving.

In Petto liet honderd jongeren commentaar geven op deze resultaten. Daaruit bleek dat 'eenzaamheid' een groot taboe is onder tieners. Eenzaamheid op zich is geen probleem, er niet over kunnen praten wel.

Het nieuwe lespakket laat je leerlingen napraten over de resultaten van het onderzoek. Via doe-opdrachten en leerprocessen leren ze ongezoeten maar respectvol elkaar bekritisieren.

www.inpetto-jeugddienst.be – hier vind je de links naar het onderzoeksrapport en de nieuwe methodiek – meer info via dominique@inpetto-jeugddienst.be.

OPROEP

DIKKE MERCI!

» 12 TOT 18 JAAR

Ze maken de school zoveel leuker: de leerlingen van de leerlingengeraad, de organisatoren van het free podium, de leerlingen die de middagsport begeleiden ... Beloon hen en nomineer de vier

topvrijwilligers van je school op www.mercivrijwilliger.be. Misschien worden ook zij uitgenodigd op 20 april 2012 in Antwerpen. Die dag genieten 240 topvrijwilligers van een super-de-luxe verwennamiddag. Een initiatief van de Vlaamse Scholierenkoepel en Karuur.

Vlaamse Scholierenkoepel vzw - Bolwerksquare 1A bus 9 - 1050 Brussel - nomineer leerlingen op www.mercivrijwilliger.be

NIEUW MUSEUM

VAN KEIZER KAREL TOT FRANK DE BLEECKERE

» ALLE LERAREN

Het 'Museum van Oudenaarde en de Vlaamse Ardennen' opent op 17 maart zijn deuren. Het MOU brengt de duizend jaar oude geschiedenis van de stad tot leven. Op je reis door de tijd ontmoet je Keizer Karel die een kamermeisje zwanger maakt en Lodewijk XIV die in het zand bijt. Maar ook gewone inwoners kruisen je pad. Bekende gezichten als Frank De Bleeckere, Jotie T'Hooft, Johan Tahon en Luc Van Nevel vertellen je wat hen fascineert in deze stad. Topmodel Cesar Casier en vier karakterkoppen poseren als historische figuren voor de lens van Stephan Vanfleteren. Het MOU combineert oorspronkelijke stukken met een multitouchtafel en een videomuur. Ga naar een van de mooiste stadhuizen van België en ontdek het zelf.

MOU - Stadhuis - 9700 Oudenaarde - 055 31 72 51 - www.mou-oudenaarde.be - mou@oudenaarde.be - gratis voor houders van de lerarenkaart

THEATER

DOODGRAAG 2.0

» VANAF 15 JAAR

© An Van Edom

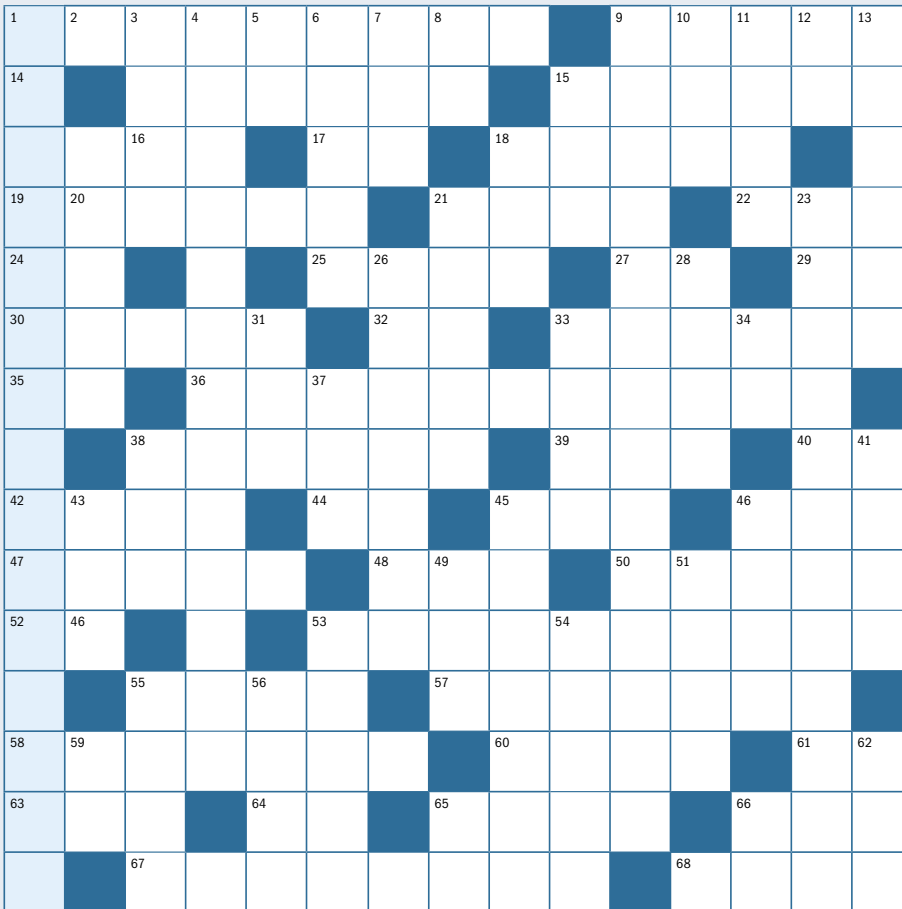

Maja en Jasper zijn broer en zus, kat en hond, twee handen op één buik. Als Jasper ongeneeslijk ziek blijkt, weet Maja met zichzelf geen blijf, zelfs harts-vriendin Fien weet niet wat te doen ... 'Doodgraag 2.0' toont hoe jongeren de confrontatie aangaan met verlies en rouw, een chaos van emoties, flashbacks en toekomstdromen.

Auteur/regisseur Kathleen Dols (Lola Blau Theaterproducties) schreef de voorstelling, vanuit eigen ervaringen, voor vzw Missing You. In de volledig herwerkte versie (dus 2.0) spelen drie 14-15-jarigen de hoofdrollen. De voorstelling toert door Vlaanderen tot (minstens) eind volgend schooljaar.

www.lolablau-theaterproducties.be – www.missingyou.be

Kruiswoordraadsel

WIN

EEN CITYTRIP VAN 500 EURO

Je vindt hier elke maand een reuzegroot kruiswoordraadsel. De oplossing is meteen je eerste stap richting een reischek van 500 euro. Daarmee kun je een citytrip kiezen uit het volledige aanbod van Holidayline.

Mail het woord onder 1 verticaal vóór 17 maart (met onderwerp 'Kruiswoord 223') naar win.leraren@klasse.be.

Vorige maand won Matthias Becker uit Hasselt de reischek. Proficiat!

De oplossing vind je op www.klasse.be/leraren/kruiswoordraadsel.

HORIZONTAAL

1 Studente — **9** "..... a la playa!" — **14** Bezit — **15** Soort paddenstoel — **16** Ons inziens — **17** Voorzetsel — **18** Spijbelt — **19** Aan het einde is meestal licht — **21** Zuiver, ongerept — **22** Lat om te wintersporten — **24** Landbouwwerktuig — **25** Niet breed — **27** Whisky van de familie Beam uit Kentucky — **29** Voorzetsel — **30** Tapijt of jurk? — **32** Meestal samen met 'stof' — **33** Indonesische wikkelrok voor dames en heren — **35** Romeinse rijk — **36** Maart in de volksmond — **38** Amerikaanse staat, 'the Beaver State' — **39** Twee van elk en dan nog Noach en zijn familie — **40** 69 cm — **42** Europese vulkaan — **44** 'Men' en français — **45** Bijl — **46** Nederlandse omroep — **47** Lekker een internetfraudeur pesten, een mol in een belspel laten wroeten, SABAM het vuur aan de schenen leggen... — **48** Niet droog — **50** Handwerper — **52** Het strand wordt breder — **53** Niet bloedmooi — **55** Engels edelmetaal — **57** Spaanse meloenen — **58** Spreekt Perzisch — **60** Egyptische hemelgodin, moeder van Isis en Osiris — **61** 500 meter in China — **63** Cosinus van 90 graden — **64** Afstand tussen middenvingertop en elleboog — **65** Keelgeluid — **66** Mannetjesbij — **67** Bloem — **68** Lekkernij met honing, suiker en noten uit Montélimar.

VERTICAAL

2 Voor of na de kip? — **3** Voornaam van kunstschilder Schiele — **4** Letterlijk 'weer laten functioneren', maar dan in 't Engels — **5** Natuurlijk logaritme — **6** Televisieformat van Simon Fuller — **7** Bult onder voetbalschoen — **8** Autoconstructeur — **9** Lenteplant? — **10** Voegwoord — **11** Honkbalteam uit New York — **12** Klinkercombinatie — **13** Amperbroekie, maar dan in 't Engels en Nederlands — **15** Sterrenchef die graag water drinkt — **18** Diploma voor een stier — **20** Is fruit lelijk? — **21** Zondag na palmzondag — **23** Vanaf 88,51 euro voor het eerste kind — **26** Donderdag 12 juli 2012 in Brussel — **28** Jachthond, deugnet én zout water — **31** Italiaanse 'twee' — **33** Gents museum — **34** Niet off — **37** Landen en gebieden over zee — **38** 100 gram — **41** Lekker, maar stinkend bolgewas — **43** Een toets op je toetsenbord — **45** Oplettende — **46** Vriend van stripfiguur Baard — **49** Behoeftig lichaamsdeel? — **51** Verscheurd verhuren, maar dan in 't Engels — **53** "We could have had it all... Rolling in the deep" — **54** Ligplaats voor mannen? — **55** Echo — **56** Gezongen tekst — **59** Nummer 44 in de hitparade van Mendelev — **62** Paramilitair broertje van Sinn Féin — **65** De zevende noot — **66** Komt na 65.

HET LAATSTE WOORD

Metamorfose

Met grote ogen en open mond bleef ze ons aanstaren. Wij, 4H, al jaren berucht om ons permanent gebrek aan concentratie, stonden keurig en in stilte te wachten op haar. En zij, Hilde De Veirman, leraar Nederlands in die gevreesde H-klas, kon het maar niet geloven. De laatste les van die dag leek, tegen alle verwachtingen in, de leukste van het hele jaar te worden.

Een kleine tien minuten eerder stonden we met een aantal leerlingen in de gang te discussiëren over wat we gingen doen. "Laten we ons verstoppin in de kast", stelde Evita voor. Iedereen van plaats wisselen, onszelf andere namen geven, bingo of bleip spelen: allemaal grappig, maar het verveelt snel en werkt eerlijk gezegd beter bij stagiaires en interimarissen. Tot Midas zei: "Laten we gewoon eens superhard ons best doen!"

Toegegeven, de eerste vijf minuten waren lastig. Maar omdat niemand de stilte durfde te verbreken, hielden we het vol en na een tijdje dachten we er ook niet meer bij na. Ik merkte zelfs hoe ik me vaker dan anders stoorde aan mensen die iets probeerden te zeggen zonder hun hand op te steken en ik was duidelijk niet alleen.

Er werd ons veel beloofd als we het een week konden volhouden, van een interview op Studio Brussel tot een dagje Man Bijt Hond. Ik hoop echter dat we er na een tijdje ook in slagen de rust te bewaren zonder een concrete beloning in het verschiets. En als het een keer mislukt: mevrouw, we kunnen er niets aan doen, zo werken puberhersen!

Met deze stunt kreeg klas 4H van het Sint-Bavohumaniora in Gent zelfs hun leraar Nederlands stil. Heb jij zelf een leuke anekdote over je klas of je collega's? Deel ze met Klasse. Stuur je verhaal naar redactie.leraren@klasse.be. Er wacht je een kleine verrassing.

VOLGENDE MAAND IN KLASSE

Werkt reclame voor je school?

Het volgende nummer ligt in de eerste week van de paasvakantie in je brievenbus.

klasse

*Maandblad voor onderwijs in Vlaanderen
Uitgegeven door het Vlaams ministerie van Onderwijs en
Vorming (Agentschap voor Onderwijscommunicatie)*

Nr 223 — maart 2012

Klasse is teamwork. De hele ploeg vind je op www.klasse.be.

Hoofredactie: Leo Bormans **Eindredactie:** Kris Vanhemelryck **Beeldredactie:** Jo Valvekens **Redactie:** Nele Beerens, Wouter Bulckaert, Leen Leemans, Stefaan Tolpe, Annelies Vanechoutte en Michel Van Laere m.m.v. Iris Bellens, Elke Broothaerts en Elise Wouters
Vormgeving: Mieke Keymis, Peter Mulders en Tim Sels

Sites en multimedia: Michel Aerts en Toon Van de Putte **TV.Klasse:** Elke Broothaerts, Hans Vanderspikken en Wouter Vanmol **Lerarenkaart & Klasstips:** Patrick De Busscher, Hannah El-Idrissi, Kerim Helaut, Geert Neiryck, Anne Siccard, Marc Van Belle en Sonja Van Droogenbroeck **Secretariaat:** Sabrina Claus, An Declercq en Ann Nevens **Publiciteit:** Diana De Caluwé

Verantwoordelijke uitgever: Jo De Ro — Koning Albert II-laan 15 — 1210 Brussel

Klasse — Koning Albert II-laan 15 — 1210 Brussel
redactie.leraren@klasse.be

Tel. redactie: 02 553 96 86
Tel. secretariaat: 02 553 96 88
Tel. advertenties: 02 553 96 94
Tel. lerarenkaart: 02 553 96 95

ADVERTENTIE

TIJDSCHRIFT

verschijnt maandelijks
(behalve in juli en augustus)

» VANAF 15 JAAR

MONSIEUR LAZHAR

Een jongen uit het zesde jaar levert melk af in het klaslokaal. Hij ontdekt dat zijn juf zopas zelfmoord pleegde. In alle verwarring komt een Algerijnse immigrant solliciteren. Hij neemt de plaats van de lerares in. Monsieur Lazhar helpt de leerlingen om te gaan met het verlies. Door de oprechte en onschuldige kinderen bloeit hij zelf open. Dat helpt hem dan weer om zijn eigen trauma te verwerken.

VIPDAG Monsieur Lazhar was een rechtstreekse concurrent van de Belgische film Rundskop in de Oscarrace voor beste niet-Engelstalige film. De film brengt twee uiteenlopende werelden samen: die van een Canadese lagere school en die van een onzekere immigrant. Duizend Vlaamse leraren vlijen zich met een collega of hun partner neer in comfortabele bioscoopzetels: op dinsdag 6 maart (20 uur) in Utopolis Turnhout, op zaterdag 10 maart (15 uur) in Cinema ZED Leuven, op zondag 11 maart (11 uur) in UGC Antwerpen, op zondag 11 maart (11 uur) in Studio Skoop Gent, of op zondag 18 maart (13 uur) in Liberty Brugge. Inschrijven? Surf op zondag 4 maart om 11 uur naar www.lerarenkaart.be/inschrijven.

